

**Stichting Lumens
te Eindhoven**

Jaarrapport 2023

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**.

INHOUDSOPGAVE JAARRAPPORT 2023

	Pagina
Bestuursverslag 2023	3
Jaarverslag 2023 Raad van Toezicht	17

FINANCIEEL JAARVERSLAG

Financiële positie	21
--------------------	----

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING STICHTING LUMENS

Geconsolideerde balans per 31 december 2023	30
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023	32
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023	33
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	40
Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening per 31 december 2023	46

ENKELVOUDIGE JAARREKENING STICHTING LUMENS

Enkelvoudige balans per 31 december 2023	54
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023	56
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	57
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023	58
Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening per 31 december 2023	65

OVERIGE GEGEVENS

Overige gegevens	68
------------------	----

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Bestuursverslag Lumens 2023

1. Inleiding

De wereld om ons heen in 2023:

De wereld van 2023 is wezenlijk anders dan enkele jaren geleden. We zien meer dan ooit de samenhang van crisissen én oplossingen. De issues die om aandacht vragen groeien in omvang en de onderlinge afhankelijkheid is groot. We leven in een post-corona tijdperk waarin zaken in een versnelling zijn geraakt. Er is veel polarisatie en er zijn grote nieuwe risico's door oorlog en de omvangrijke wereldwijde klimaat- en energiecrisis. De inflatie is nog nooit zo hoog geweest en tegelijkertijd is er sprake van schaarste van mensen en middelen. De zorg staat enorm onder druk. We zien een groeiende groep mensen die geconfronteerd worden met armoede, woningnood of een stapeling aan persoonlijke problemen: we zien door alle crisissen een verminderd welzijn van mensen. Daarnaast groeit de kloof tussen arm en rijk en neemt de kwetsbaarheid van mensen toe. En dat is slecht nieuws voor iedereen. Grotere ongelijkheid staat doorgaans gelijk aan een toenemende instabiliteit in een samenleving. Dit zet de leefbaarheid en veiligheid weer onder druk.

De wereld is ook complex op het gebied van geldstromen in het publieke domein. Hier hebben inwoners en wij als Lumens volop mee te maken. Er is vaak sprake van incidentele middelen voor een diversiteit aan onderwerpen, waardoor de duurzaamheid voor de **basis** van het welzijnswerk onder druk staat. Incidentele middelen, het soms achterblijven van indexatie heeft effect op het binden en boeien van medewerkers en heeft gevolgen voor de continuïteit van de dienstverlening van Lumens. Deze dynamiek is niet nieuw voor Lumens noch voor andere organisaties in het sociaal domein.

Binnen deze context zijn er ook positieve ontwikkelingen om door middel van samenwerking te zoeken naar oplossingen: in Eindhoven is bijvoorbeeld in de volle breedte zichtbaar dat partners de handen ineenslaan om grote maatschappelijke vraagstukken gezamenlijk aan te pakken.

Lumens in 2023:

Voor Lumens betekent deze context dat medewerkers te maken krijgen met sterk veranderende maatschappelijke vraagstukken en een grotere complexiteit aan vragen van inwoners. Om hier beter bij aan te kunnen sluiten, is net voor de start van 2023 de organisatie anders ingericht om de medewerkers de ruimte te geven om -binnen de kaders van de opdracht- te doen wat nodig is en aan te sluiten bij de maatschappelijke behoefte. Ieder veranderproces heeft enkele jaren nodig. 2023 was voor Lumens het eerste leer-jaar na de kanteling van de organisatie. Er zijn vanuit verschillende teams mooie organisatie overstijgende initiatieven ontwikkeld, omdat de samenleving hierom vraagt. Tegelijkertijd heeft het eerste jaar ook in het teken gestaan van optimaliseren van processen, het ontdekken van weeffouten en het repareren daarvan.

In 2023 heeft Lumens te maken gekregen met een aanzienlijke (loon)kostenstijging. Het is een goede zaak dat het Sociaal Werk een goede cao heeft, maar de compensatie van de loonkosten vanuit opdrachtgevers is hierbij achtergebleven. Daarom is 2023 duidelijk geworden dat we wederom te maken krijgen met krimp in de sociale basis.

Ondanks de druk op de financiering van het sociaal domein ten gevolge van de loonkostenstijging en het feit dat er in toenemende mate sprake is van incidentele middelen is Lumens in 2023 een financieel gezonde organisatie gebleven die -overall- continuïteit waarborgt in het sociaal domein. Aangezien we in 2023 financieel zeer gezond gestart zijn met een gezond weerstandsvermogen, konden we de tegenvallers gedurende het jaar opvangen. Als gevolg daarvan starten we het jaar 2024 als een financieel gezonde en stabiele organisatie.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 3

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Alle medewerkers, in uitvoerende teams en ook in de serviceorganisatie, moesten in 2023 wennen aan de nieuwe manier van werken en hebben zich hierbij veerkrachtig getoond. Daar ben ik als bestuurder bijzonder trots op. De flexibiliteit, creativiteit en betrokkenheid van alle collega's is het de werkelijke kracht van Lumens. Ik heb er vertrouwen in dat we de uitdagingen van 2024 vanuit eenzelfde inzet het hoofd zullen bieden.

Leeswijzer:

In dit bestuursverslag blikken we terug op 2023. We beginnen met algemene gegevens (§2), gevolgd door de ontwikkelingen in 2023 (§3). Paragraaf 4 bevat gegevens over de financiële situatie van Lumens en in paragraaf 5 kijken we naar de risico's en onzekerheden. We sluiten af met een blik op de toekomst van Lumens.

2. Algemene gegevens

2.1 Juridische entiteit

De organisatie Lumens is een zelfstandig rechtspersoon met de stichting als juridische entiteit en heeft de ANBI-status. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 17130412.

2.2 Doelstelling en diensten

Lumens is een brede welzijnsorganisatie gericht op het bevorderen van maatschappelijke en economische zelfstandigheid van mensen. De diensten van Lumens komen voort uit een van de volgende maatschappelijke thema's:

1. Armoede en meedoen
2. Opvoeding en gezin
3. Talentontwikkeling en jeugd
4. Veilige omgeving en tolerantie

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 4

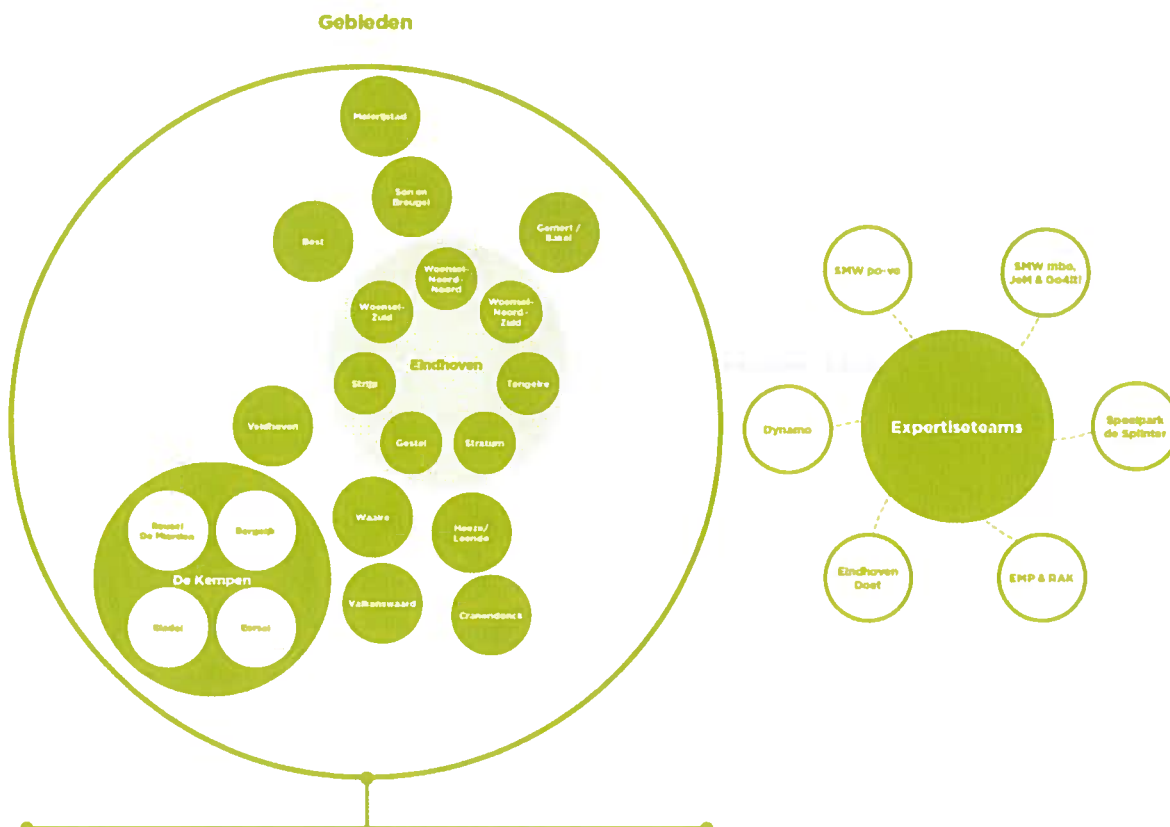
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

2.3 Werkgebied

Het werkgebied bestaat uit onderstaande gemeenten. Hier werken 20 multidisciplinaire teams die vanuit hun opdracht werkzaam zijn in de sociale basis. Daarnaast zijn er 6 expertiseteams die een categorale opdracht hebben.

Onderstaand plaatje geeft inzicht in de betrokken gemeenten van Zuidoost-Brabant, de gebiedsgerichte teams, de expertiseteams en de basisdiensten van Lumens.

Basisaanbod in de gebieden:

- Groepswerk
- Algemeen maatschappelijk werk
- Preventief Jeugdbeleid
- Buurtbemiddeling
- Combinatiefunctionarissen
- Jeugdmaatschappelijk werk
- Ondersteuning vrijwillige inzet
- Pedagogische ondersteuning
- Kansen voor woonwagengebruik
- Exploitable Jongerencentra
- Exploitable wijkcentra
- Dynamo Jeugdwerk
- Vluchtelingenwerk
- SRW
- SHV

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 5

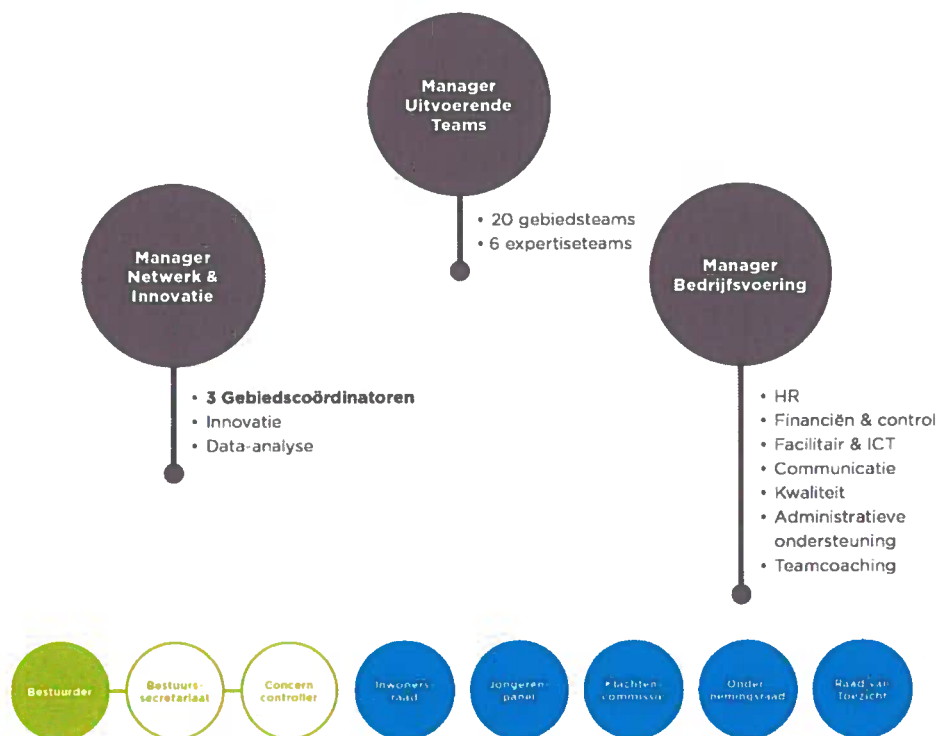
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

2.4 Organogram

Inwoners

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 6

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Cluster Uitvoerende Teams:

Dichtbij de inwoners en samenwerkingspartners werken we met 20 multidisciplinaire teams gebiedsgericht aan onze opdrachten. Deze gebiedsteams worden vraaggericht ondersteund door 6 expertiseteams. Dit maakt ons optimaal flexibel in het op maat beantwoorden van de lokaal heersende maatschappelijke vraagstukken.

De gebiedsteams worden ondersteund door het cluster Bedrijfsvoering en het cluster Netwerk & Innovatie.

Cluster Bedrijfsvoering: hierin zijn alle ondersteunende diensten gepositioneerd, zoals Finance en control, HR, ICT, Communicatie en Facilitaire dienstverlening.

Cluster Netwerk & Innovatie: vier gebiedscoördinatoren zijn verantwoordelijk voor de opdrachten in ons werkgebied en het vormen van de gebiedsagenda samen met inwoners, netwerkpartners en uitvoerende teams. Daarnaast richt Netwerk & Innovatie zich op data-gestuurde doorontwikkeling van onze diensten op basis van de informatie uit de gebiedsagenda's. Ook innovatie vindt plaats vanuit dit cluster en vanuit een innovatieagenda.

Management

Met optimale regelruimte van de teams als uitgangspunt is onze (voorheen) topstructuur ook aangepast. Het management bestaat uit drie clustermanagers, de bestuurssecretaris en de bestuurder.

2.5 Dichtbij inwoners

Inwoners worden zoveel mogelijk dicht bij huis ondersteund. Ontmoeting kan plaatsvinden in één van de zeven wijkcentra van Eindhoven en in één van de vijftien jongerencentra in Eindhoven en Best. Daarnaast ontmoeten medewerkers van Lumens inwoners op andere wijklocaties, op scholen en in hun directe leefomgeving. Daar zijn medewerkers laagdrempelig vindbaar aanwezig. Zij kennen de inwoners in de wijken en inwoners kennen hen.

2.6 Missie en visie

Voor Lumens is het vanzelfsprekend dat ieder mens het liefst zelfstandig en in eigen regie functioneert en daarmee 'eigenaar' van het eigen leven is. Dit is hoe wij allemaal graag ons leven leiden. Dat is dan ook de basishouding waarmee we 24/7 voor inwoners klaarstaan. Er is aandacht voor de behoefte die een inwoner heeft en voor de dingen die wél goed gaan. De onderscheidende rol die Lumens heeft is dat professionals en vrijwilligers van Lumens altijd oog en oor hebben voor de vraag achter de vraag en daarmee voor de context van de inwoner. Vanuit een signaleringsfunctie halen ze de (maatschappelijke) vragen op en leveren daarmee waardevolle input om het sociale beleid in gemeenten vanuit de behoefte van de inwoner te vertegenwoordigen. Ze handelen vanuit onze 4 kernwaarden **veerkrachtig, verbonden, vindingrijk en vertrouwen** en met een proactieve houding. Zij ontmoeten inwoners overal, on- en offline, en zijn dan gericht op mogelijkheden om daar waar nodig sociale samenhang te versterken. Ook concrete maatschappelijke vraagstukken zoals opvoeding, geld, relaties en inkomen worden vanuit talentontwikkeling en de kracht van sociale cohesie aangepakt, zodat er een duurzame, veerkrachtige en zelfredzame samenleving ontstaat waarin iedereen mee kan doen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 7

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Onze missie is dan ook:

Met elkaar bouwen aan een sociaal veerkrachtige samenleving.

Met sociale veerkracht bedoelen we:

- a) het vermogen van mensen en gemeenschappen om met veranderingen om te gaan en
- b) de toegang tot hulpbronnen die ze daarbij nodig hebben.

Het vermogen van mensen is hierbij te onderscheiden in drie vormen:

Zelf redzaam: de mate van regie over het eigen leven.

Samen redzaam: de mate waarin men het sociale netwerk kan/wil inzetten.

Community redzaam: de mate waarin (men verwacht dat) de directe omgeving een maatschappelijke opgave kan aanpakken.

3. Ontwikkelingen in 2023

3.1 Algemeen

Het afgelopen jaar is ronduit dynamisch geweest voor al onze medewerkers, partners en inwoners. Maatschappelijke ontwikkelingen volgen elkaar snel op, denk onder meer aan bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne en de Gazastrook. Mede hierdoor is sprake van toenemende inflatie en stijgende energieprijzen. Steeds meer mensen hebben moeite met het betalen van de rekening. Bestaanszekerheid was niet voor niets een belangrijk thema bij de verkiezingen voor de Tweede kamer.

Deze maatschappelijke ontwikkelingen in de samenleving en de impact die dat heeft op de inwoners, hebben een extra impuls gegeven om nét voor 2023 de organisatie zo in te richten dat de medewerkers van Lumens er optimaal kunnen zijn voor inwoners en maatschappelijke partners. De belangrijkste drijfveer voor de herinrichting van de organisatie is Optimale Regelruimte: om te werken aan een sociaal veerkrachtige samenleving hebben professionals van Lumens optimaal de ruimte om -binnen de kaders van de opdracht- te doen wat nodig is voor en met inwoners, zonder dat onnodige bureaucratie in de weg staat. In onze cultuur van werken worden medewerkers ondersteund en gestimuleerd om samen verantwoordelijkheid te nemen voor de opdracht waarvoor zij staan. Bewust van onze expertise, maar ook waar deze ophoudt. Bewust van de expertise van partners die aanvullend en versterkend is. Dit alles om zoveel mogelijk vanuit samenhang en samenwerking complexe samenlevingsvraagstukken te beantwoorden.

2023 heeft in het teken gestaan van het landen van de organisatieontwikkelingen. Multidisciplinaire teams zijn ingericht waardoor medewerkers met verschillende expertises beter met elkaar kunnen samenwerken. Samen met inwoners en partnerorganisaties kunnen de teams werken aan verbetering van de wijk/buurt of dorp dan wel inwoners aan elkaar te verbinden om vanuit community building te werken aan sociale samenhang, kracht en talentontwikkeling.

Uitvoerende professionals en medewerkers van de serviceorganisatie moesten zich de nieuwe manier van werken eigen maken. Gaandeweg kwamen we ook weeffouten in processen op het spoor, die we gerepareerd hebben. Daarnaast kampten we met onderbezetting op de sleutelpositie van gebiedscoördinator, projectmanager en clustermanager. Deze laatste positie is weliswaar deels tijdelijk ingevuld, maar dit heeft geleid tot het vertraging in de opbouw van geoliede samenwerking tussen de clusters. Dit heeft gemaakt dat we -het eerste jaar na de kanteling- een enerverend jaar hebben gekend. Daar kwam nog bij dat gedurende het jaar bleek dat lang niet alle gemeenten voornemens waren om de (loon)kostenstijging te compenseren. Dat betekent krimp met gevolgen

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 8

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

voor ons personeelsbestand, zorgwekkend in een tijd waarin de problemen zich opstapelen en inwoners een steeds groter beroep doen op de sociaal werker.

3.2 Meerjaren Strategie

Lumens heeft in 2023 de laatste stappen gezet in het implementeren van de meerjarenstrategie 2019-2023. Zoals eerder aangegeven heeft 2023 vooral in het teken gestaan van het laten landen van de herinrichting van de organisatie. In 2023 is daarnaast de meerjarenstrategie 2024-2026 ontwikkeld. Deze is tot stand gekomen na overleg met medewerkers en in het bijzonder gebiedscoördinatoren en managementteam. De actuele maatschappelijke vraagstukken in Eindhoven en de 21 omliggende gemeenten geven de urgentie aan waarop onze ambities gebaseerd zijn. Ook zijn er diepte-interviews gehouden met diverse stakeholders waarbij de positie en samenhang met de diensten van Lumens en die van de partnerorganisaties centraal hebben gestaan. De Ondernemingsraad heeft na meerdere gesprekken positief advies uitgebracht over de meerjarenstrategie. De meerjarenstrategie is meermaals besproken met de Raad van Toezicht, waarna de Raad van Toezicht op 8-12-2023 goedkeuring heeft gegeven.

Met elkaar bouwen aan een sociaal veerkrachtige samenleving is en blijft onze missie en met de strategische koers 2024-2026 geven we hier voor de komende jaren richting aan. (Zie verder bij §6, Toekomst)

3.4 Professionalisering en Innovatie

In 2023 is de professionalisering vooral gericht geweest op het leren en oefenen met het kort cyclisch werken, dit gold voor alle medewerkers. Teams werden hierin begeleid door teamcoaches en gebiedscoördinatoren en soms door externen. Daarnaast is in 2023 Skillstown geïmplementeerd, een brede digitale leeromgeving voor alle medewerkers. Buiten deze onderwerpen heeft in 2023 Lumens-brede professionalisering weinig aandacht gekregen, iets wat in 2024 wel de focus zal krijgen.

Wat betreft innovatie heeft het accent gelegen op het doorontwikkelen van bestaande dienstverlening. Teams hebben op basis van maatschappelijke vragen nieuwe ontwikkelingen in gang gezet, in verbinding met elkaars expertise en met anderen buiten de organisatie. Er waren meerdere initiatieven op het gebied van armoede en schuldenproblematiek. Een tweetal voorbeelden:

- De 'Geldwijzer', een tool in Best ontwikkeld en die ook toepasbaar is in andere gemeenten.
- Ook is in verschillende gemeentes in de regio 'Geldfit' geïmplementeerd, samen met Brainport voor Elkaar.

3.5 Netwerkorganisatie

In 2023 heeft Lumens zich verder ontwikkeld als netwerkorganisatie, ondanks het feit dat veel energie is gaan zitten in de ontwikkeling van de interne organisatie. Samenwerken in netwerken is een belangrijke doelstelling in onze strategie, want een antwoord op de huidige grote maatschappelijke opgaven kan en wil Lumens nooit alleen geven. Lumens is zich bewust van haar expertise en ook van waar deze eindigt. Wij zetten dan ook in op intensieve samenwerking met inwoners, opdrachtgevers en netwerkpartners om te komen tot een integraal antwoord op maatschappelijke vraagstukken.

Vanuit de gedachte van organisatiebelang-overstijgende samenwerking, participeert Lumens onder andere in Pact Woensel-Zuid en Brainport voor Elkaar. Deze twee netwerken spelen in onze regio een steeds nadrukkelijker rol.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 9

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Pact Woensel Zuid:

Dit is een 20 jaar durende aanpak van de gemeente Eindhoven om problematiek in Woensel-Zuid duurzaam aan te pakken. Woensel-Zuid is een gebied dat op heel veel fronten minder scoort dan het stedelijk gemiddelde. Er is meer armoede, de gezondheidssituatie van inwoners is slechter dan in andere wijken: mensen leven ongezonder en daardoor korter. In het pact participeren inwoners en tal van maatschappelijke organisaties. Samen met de gemeente werken zij samen onder de noemer Pact Woensel Zuid om een rol te spelen bij een lange-termijn opgave en aanpak in het gebied.

Lumens is een van de deelnemers met een kwartiermakersrol in dit pact en opteert voor de uitvoering van meerjarige programma's op het gebied van opvoedondersteuning en armoede.

Brainport voor Elkaar:

Het doel van Brainport voor Elkaar is het streven dat iedereen meedoet in onze samenleving, ongeacht afkomst of opleidingsniveau. Van de site: "Ook als je bijvoorbeeld lezen lastig vindt of wel wat hulp kunt gebruiken om je financiën op orde te brengen. We kunnen en moeten elkaar vooruit helpen, want iedereen is belangrijk. In de Brainportregio werken we samen, simpelweg omdat we dan het meest bereiken. Brainport voor Elkaar wil daarom de krachten bundelen. Maatschappelijke organisaties, overheden, onderwijs én bedrijven."

Daarnaast neemt Lumens deel aan de ontwikkeling van de *Stads-deel-bibliotheken* in de gemeente Eindhoven. Dit is een project van de gemeente met de bibliotheek, WIJ Eindhoven, Lumens, Cultuur & Kunst Eindhoven (CKE), en Vrijwillige Hulpdienst. De doelstelling is -globaal- om te werken aan laag geletterdheid/eenzaamheid/talentontwikkeling/gezondheid. Lumens maakt deel uit van het project Stads-deel-bibliotheken zowel op bestuurlijk niveau als op strategisch-tactisch niveau.

Ook heeft Lumens in oktober 2023 de *regio dag mensenhandel* georganiseerd. 150 professionals en beleidsmakers hebben deelgenomen aan deze regioday. Dit heeft geleid tot landelijke publiciteit en bewustwording rondom het thema mannelijke slachtoffers van seksuele uitbuiting en mensenhandel.

3.6 Medewerkers

Bij Lumens waren per 31 december 2023 300 medewerkers in dienst: 206 medewerkers hebben een vast contract, 94 een tijdelijk dienstverband. De verhouding vrouwen / mannen bedraagt 2:1.

Het is fijn dat we in 2023 nog geen problemen hebben ondervonden om voldoende medewerkers te vinden; Lumens is ook in het afgelopen jaar een aantrekkelijke werkgever gebleken. Wat wel punt van zorg is, is het ziekteverzuim. Dit bedroeg in 2023 8.01%. waarbij het langdurig ziekteverzuim een grote rol speelt. Er waren nog geen problemen om ziektevervangende in te zetten, maar een hoog ziekteverzuim leidt tot minder vertrouwde gezichten in de dienstverlening. Vooral in de regiogemeenten brengt dit problemen met zich mee; men is gesteld op vaste gezichten.

Het was voor medewerkers soms moeilijk om hun weg te vinden met elkaar na de kanteling. Ik ben er bijzonder trots op dat er in 2023 transparantie in de communicatie was om problemen behorend bij de kanteling uit te spreken. Dankzij de open communicatie kwamen problemen in processen boven tafel en konden we verbeteringen bedenken en ook echt realiseren. Dat kon alleen maar door de moed van medewerkers om zich uit te spreken.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 10

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

3.7 Vrijwilligers

Vanuit onze missie en visie staan wij dicht bij inwoners. Waar mogelijk werken medewerkers van Lumens samen met vrijwilligers die zich verbonden voelen met de inwoners voor wie wij werken. Op dit moment zijn er binnen Lumens 555 geregistreerde vrijwilligers.

De aard van het vrijwilligerswerk is de afgelopen jaren zo veranderd dat lang niet alle vrijwilligers zich als zodanig bij ons inschrijven. Het karakter van de vrijwillige inzet kenmerkt zich nu meer door incidentele inzet of een bijdrage aan specifieke projecten. Vanuit een grove schatting kunnen we zeggen dat bij Lumens zo'n 2000 mensen zich op een dergelijke manier verbinden en zich samen met onze professionals inzetten voor hun leefomgeving.

3.8 Kwaliteit

Lumens staat voor een hoge kwaliteit van dienstverlening. Wij willen dat ons werk transparant, navolgbaar en overdraagbaar is. Om dit te kunnen blijven realiseren werken wij met het *kwaliteitssysteem ISO 9001:2015 / Maatstaf CIIO*. Daarbij heeft Lumens gekozen voor een waarderende audit, vanuit het CIIO (Certificeerder voor professionele dienstverlening). Lumens is sinds april 2021 gecertificeerd voor de duur van 3 jaar. Ook in 2023 heeft de jaarlijkse externe audit plaatsgevonden met een positief resultaat, waardoor de CIIO-certificering is gecontinueerd.

Wat betreft schuldhelpverlening werkt Lumens vanuit de kaders van de *NVVK*. De NVVK-audit in 2022 is, ook met de aangescherpte kaders, succesvol verlopen en het certificaat is voor 3 jaar verlengd. Het managementsysteem van de NVVK is geïntegreerd in het kwaliteitsmanagementsysteem dan volgens ISO 9001:2015 / Maatstaf CIIO is gecertificeerd. Jaarcijfers 2023 met betrekking tot de NVVK komen in februari 2024 beschikbaar.

Voor beide certificeringen geldt dat zij in 2024 integraal zullen opgaan voor her-certificering voor een nieuwe periode van 3 jaar. De certificeringscycli worden daarmee gelijk getrokken.

Lumens heeft de hoogste trede (3) op de *Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO)*. Dit betekent dat Lumens op een duurzame wijze een maximale bijdrage levert op het gebied van sociaal ondernemen, gericht op de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.

3.9 Inwonersraad - Jongerenpanel

Voor de inbreng van het inwonersperspectief in onze organisatie heeft Lumens een inwonersraad en een jongerenpanel.

De **inwonersraad** is weer op sterkte gekomen na een minimale bezetting in 2023. Twee zittende leden zijn aangevuld met vier nieuwe leden die in 2024 de Inwonersraad zullen bemensen.

Sinds kort is er een **jongerenpanel** actief: Iedere drie maanden pakt dit panel een thema bij de kop, waarna zij na afloop de uitkomsten presenteren. Een voorbeeld is de analyse van de Maatschappelijke Diensttijd en het thema 'Vuurwerk'. Het jongerenpanel bestaat uit een kern van vijf jongeren, waarbij sommige anderen zich aansluiten. Het panel wordt begeleid door een medewerker van Lumens. In Q1 van 2024 nemen zij het thema Mentale gezondheid van jongeren ter hand.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 11

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

3.10 Ondernemingsraad

In 2023 is er een intensieve samenwerking geweest tussen bestuur en Ondernemingsraad. Veel advies- of instemmingsaanvragen kwamen voort uit de kanteling van de organisatie waardoor diverse regelingen of manier van werken aangepast moesten worden. Ook stonden grote thema's op de agenda zoals het Plan van Aanpak Functiewaardering, de evaluatie van de Passende Organisatie en de HR-koers. Door ziekte van medewerkers is de OR onderbemenst geweest in 2023, maar om de stem van de medewerker toch goed mee te nemen heeft de OR op onderwerpen medewerkers buiten de OR gevraagd om mee te denken in commissies. De samenwerkingsrelatie met de OR kenmerkt zich door een open en constructief kritische dialoog.

3.11 Raad van toezicht

De raad van toezicht bestond in 2023 uit de volgende leden:

Ed Rutters	Voorzitter
Lilian Linders	Vice-voorzitter
Jaap van der Pol	Lid
Arlène Denissen	Lid
Bas Martens	Lid

4. Financiën

4.1 Financieel

Ondanks dat de omzet in 2023 t.o.v. 2022 toegenomen is met circa € 2,5 miljoen, met name veroorzaakt door de indexering van onze diensteverleningstarieven en de uitbreiding van de opdrachtportefeuille, heeft een negatief resultaat gerealiseerd ad € 535.000 (2022: negatief € 130.000) over 2023.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een aantal specifieke kostenposten fors hoger zijn dan vooraf ingeschat waren en waarop de tarieven van de dienstverlening van Lumens gebaseerd waren. Zo is er in 2023 een nieuwe CAO Sociaal Werk afgesloten met een looptijd van 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2025. De CAO-stijging per 1 juli 2023 ad 7,0% was in deze nieuwe CAO fors hoger dan waarmee in de tariefstelling richting opdrachtgevers rekening was gehouden. Daarnaast is Lumens ook geconfronteerd geworden met een forse stijging van de energiekosten. Deze stijging werd wel gedeeltelijk gecompenseerd door een subsidie vanuit de gemeente Eindhoven, maar heeft er wel in geresulteerd dat de energiekosten per saldo circa € 300.000 hoger uitvallen dan in 2022.

Daar komt bij de resultaten van de Wijk- en Jongerencentra, De Splinter en Dynamo al jaren onder druk zijn en feitelijk verlieslatend zijn. Over de bekostiging van deze activiteiten heeft Lumens ook in 2023 meerdere gesprekken gevoerd met de gemeente Eindhoven, maar deze hebben niet geresulteerd in een aanvullende bekostiging om het verlies te compenseren.

Deze ontwikkelingen hebben een belangrijk aandeel in het gerealiseerde negatieve resultaat over 2023.

Het resultaat over 2023 is onttrokken aan het eigen vermogen van Lumens, waarbij een deel van het negatieve resultaat ten laste is gebracht van de in het verleden gevormde bestemmingsreserve die de resultaten van de exploitaties van de Wijk- en Jongerencentra, De Splinter en Dynamo egaliseert. Per 31 december bedraagt de stand van het eigen vermogen € 1,4 miljoen positief.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 12

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

4.2 Continuïteit

De doelstelling is om het weerstandsvermogen tussen 5,0% - 10,0% te houden. Het weerstandsvermogen bedraagt, na onttrekking van het resultaat over 2023, 6,0%. Daarmee heeft Lumens de doelstelling ten aanzien van de omvang van het weerstandsvermogen wederom gerealiseerd en kunnen de activiteiten van Lumens in continuïteit voortgezet worden. Wel merken we op dat het weerstandsvermogen zich al enkele jaren richting de kritieke ondergrens beweegt.

4.3 Begroting 2024

Als aangegeven is het resultaat over 2023 nadelig beïnvloedt doordat in het dienstverleningstarief 2023 onvoldoende rekening is gehouden met de forse loonsverhoging in de CAO Sociaal Werk en de overige prijsontwikkeling.

In 2024 heeft Lumens haar dienstverleningstarieven dan ook fors moeten verhogen. De tarieven zijn in 2024 t.o.v. 2023 met 12,3% gestegen. In de begroting 2024, die sluit meet een resultaat ad € nihil, is rekening gehouden met de mogelijkheid dat gemeenten deze indexering niet volledig vergoeden. Daar waar gemeenten de gevraagde indexatie niet volledig vergoeden, heeft dit gevolgen voor de omvang van de dienstverlening vanuit Lumens.

De begroting 2024 is als volgt opgebouwd:

- Subsidiebatens	22.601.278	
- Overige opbrengsten	2.277.200	
Totaal baten		24.878.478
- Personeelskosten	17.984.249	
- Afschrijvingen	274.970	
- Activiteitskosten, inclusief inkoop horeca	1.823.842	
- Huisvestingskosten	2.449.721	
- Kantoorkosten	1.494.886	
- Algemene kosten	665.809	
- Innovatiekosten	185.000	
Totaal kosten		24.878.478
Resultaat 2024		-

In de begroting 2024 zijn de opbrengsten met € 3,0 miljoen toegenomen ten opzichte van de begroting 2023. Deze stijging ziet onder meer toe op de indexatie van de tarieven, een verwachte uitbreiding van de opdrachtenportefeuille en extra compensatie vanuit gemeenten voor de exploitatie van de Wijk- en Jongerencentra, De Splinter en Dynamo.

Daar staat met name een forse stijging van de personeelskosten tegenover ad € 2,7 miljoen, die voornamelijk toe te wijzen aan de ontwikkelingen in de CAO Sociaal Werk. Daarnaast is er sprake van een uitbreiding van de FTE-inzet naar circa 199 FTE (begroting 2023: 190 FTE).

5. Risico's en onzekerheden

Lumens hanteert een risicomijdend beleid. Het nemen van grote financiële risico's met ter beschikking staande maatschappelijke middelen gaan niet samen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 13

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Lumens heeft een integraal risicomanagementsysteem opgezet, waarbij het risicomanagement onderdeel uitmaakt van bestaande werkwijzen. Ook werkt Lumens volgens de ISO-norm, waarin ook aandacht is voor risicomanagement.

5.1 Strategische risico's

De interne en externe strategische risico's worden jaarlijks in beeld gebracht met bijbehorende beheersmaatregelen. Deze worden door de bestuurder en MT ieder kwartaal gemonitord, geactualiseerd en zo nodig bijgesteld. De belangrijkste risico's in de komende jaren zijn:

Extern:

Risico: Minder inkomsten, geringe compensatie gestegen kosten.

Door de economische crisis bestaat er een kans op dalende subsidiebudgetten (waaronder het niet volledig compenseren van de fors gestegen loonkosten) met als gevolg een dalende opdrachtportefeuille en geen omzettoename, waardoor de financiële prestaties en continuïteit onder druk komen te staan en het weerstandsvermogen daalt tot onder de 5%.

De komende jaren zal Lumens extra scherp moeten zijn op kostendekkende dienstverlening. De zeven wijkcentra in Eindhoven die Lumens beheert, zijn op moment van schrijven (december 2023) niet kostendekkend maar we zullen erop koersen op ontmoeting te blijven realiseren om het contact met inwoners te blijven behouden.

Actie: De vorm waarin die ontmoeting het best gerealiseerd kan worden zal de komende jaren doorontwikkeld worden. Dit doen we vanuit partnership korte lijnen met lokale overheden om in tijden van schaarste te zoeken naar een route waarbij het zorglandschap in de sociale basis intact blijft. Ontwikkelingen in de sociale basis worden vanuit Lumens gedeeld met de contractmanagers van gemeenten ten einde integraal beleid te stimuleren.

Intern:

Risico: Krapte op de arbeidsmarkt leidt mogelijk tot moeilijk op te vullen vacatures en/of inzet van duurdere zzp'ers.

Actie: We zetten in op aantrekkelijk werkgeverschap, o.a. door de medewerker te professionaliseren en te ondersteunen. Werkgeluk is de basis van deze inzet.

Risico: Onvoldoende de vertaalslag kunnen maken naar het doen van de uitvraag naar behoefte van inwoners (blijven doen wat we al doen) met als gevolg dat de we niet goed in verbinding zijn met de inwoners, de maatschappelijke vraag niet goed in beeld krijgen en geen goede gebiedsagenda kunnen formuleren.

Actie: Uitvoerende medewerkers krijgen optimaal de ruimte om professionele ruimte te nemen binnen de kaders van de opdracht, om flexibel in te kunnen spelen op de vraag van inwoners. Ondersteuning krijgen zij vanuit teamcoaches en gebiedscoördinatoren. De serviceorganisatie is ondersteunend en faciliterend en staat ten dienste van de uitvoering.

Risico: Focus op data-verzameling/effectmeting onvoldoende. De kans bestaat dat de steeds belangrijker wordende datageletterdheid ontbreekt in de organisatie. Ook kan ontbrekende bureaudiscipline ervoor zorgen dat de prestaties niet goed gemeten kunnen worden. Dit heeft gevolgen voor het in beeld brengen van de kernactiviteiten richting opdrachtgevers en het onvoldoende zichtbaar maken van de impact van onze dienstverlening voor inwoners, maar ook intern wordt het lastig sturen als informatie ontbreekt of niet actueel is en er dus onvoldoende beeld is of doelen bereikt zijn.

Actie: Het ontwikkelen van dashboards waarmee onder andere de output en outcome beter in beeld worden gebracht. Daarnaast insteken op verbeteren van het laten zien van impact.

5.2 Financiële risico's

Het uurtarief voor 2024 is met 12,3% geïndexeerd. Deze forse stijging kent een directe relatie met de ontwikkelingen, zoals vastgelegd in de CAO Sociaal Werk 2023 – 2025. Alhoewel we iedere gemeente geïnformeerd hebben over de oorzaak van deze indexering, is niet iedere gemeente bereid om een dergelijke indexering te vergoeden. Indien een gemeente niet de volledige indexatie vergoedt, dan heeft dit als consequentie dat Lumens in 2024 minder uren in kan zetten op de betreffende opdrachten dan in 2023. Er is dan dus steeds minder inzet mogelijk in de sociale basis. Een onwenselijke en onhoudbare situatie wanneer dit jaarlijks gebeurt. We blijven dit benoemen in de gesprekken met de gemeenten die dit betreft. Verder is in de begroting in het algemeen rekening gehouden met 4,4% indexatie van de kosten. Veel bedrijven komen pas na het vaststellen van de begroting met berichtgeving over de daadwerkelijke indexering. In deze tijd van hoge inflatie geeft dit een financieel risico voor 2024.

Lumens exploiteert als maatschappelijke partner in opdracht van de gemeente Eindhoven het maatschappelijk vastgoed, waaronder de wijkcentra, jongerencentra, Speelpark de Splinter en Dynamo voor de inwoners van gemeente Eindhoven. Inhoudelijk zijn de locaties van groot belang om de transformatie sociaal domein en het versterken van de sociale basis gericht op sociale veerkracht van inwoners te realiseren. Al vele jaren ontvangt Lumens hiervoor een subsidiebedrag. Het exploiteren van het maatschappelijk vastgoed brengt exploitatierisico's met zich mee; met name de ontwikkeling van de energieprijzen is daarvan een goed voorbeeld. Voor Lumens brengt dit grote risico's met zich mee. Lumens en de gemeente Eindhoven blijven nauw met elkaar in gesprek over de ontwikkelingen.

Met ingang van 2021 wordt voor de financiële resultaten van het maatschappelijk vastgoed een egalisatiereserve gehanteerd. De financiële resultaten van het maatschappelijk vastgoed worden toegevoegd dan wel onttrokken aan deze egalisatiereserve. Door de negatieve resultaat is de stand van de egalisatiereserve ultimo 2023 negatief. Met de gemeente Eindhoven wordt deze ontwikkeling nauwgezet gemonitord en besproken.

6. Toekomst

In 2024-2026 zullen we werken aan drie ambities uit de meerjarenstrategie:

Ambitie 1: Medewerkers en hun werkwijze: professioneel, uniek en in balans.

Dit doen we door:

- Door de integrale expertise en verbindende rol van medewerkers tussen inwoners, overheden en partners herkenbaar te maken.
- Door het portfolio van Lumens aan te laten sluiten bij de maatschappelijke vraag
- Door medewerkers waardering, erkenning en optimale ondersteuning van de organisatie te laten ervaren in hun werk met inwoners.

In 2024 betekent dit onder andere:

- De medewerker op 1
- Het expliciet maken van de unieke werkwijze van Lumens, waarbij integraliteit een onderdeel is.
- Professionalisering van medewerkers op het gebied van hun verbindende rol tussen inwoners, overheden en partners.
- Het organiseren van een podium voor het vieren van succes

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 15

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

- Oorzaken voor ziekteverzuim achterhalen en waar mogelijk wegnemen.

Ambitie 2: Inwoners en onze diensten: herkenbaar, dichtbij, toegankelijk en integraal.

Dit doen we door:

- Door te werken vanuit de behoefte en vraag van inwoners.
- Door een laagdrempelige en toegankelijke partner te zijn voor inwoners, met wie zij hun vraagstukken kunnen oppakken en talenten kunnen ontwikkelen.

In 2024 betekent dit onder andere:

- Proactief zijn in communitybuilding.
- Het portfolio tegen het licht houden.
- Dienstverlening waar mogelijk collectivieren.
- Een programmalijn opzetten op het gebied van mentale gezondheid van jeugd.
- Vernieuwde website gaat live en social media strategie implementeren.

Ambitie 3: Onze organisatie: passend, stevig en op orde.

Dit doen we door:

- Lumens kent in 2024 3% omzetgroei.
- Het weerstandsvermogen bedraagt tussen de 5 – 10% .
- Doorontwikkeling van de organisatie na de kanteling.
- Lumens maakt de impact van het werk op inwoners en hun directe leefomgeving inzichtelijk.

In 2024 betekent dit onder andere:

- Ontwikkeling van nieuwe financieringsstromen vanuit netwerken.
- Stabiliseren van het tarief door onder andere kostenreductie in de overhead.
- Het automatiseren van de projectadministratie inclusief koppeling aan de personeelsadministratie.
- Impact zichtbaarder maken door het combineren van harde data met professionele observatie en storytelling.

De concrete uitwerkingen van deze ambities zijn te lezen in het [Jaarplan 2024](#).

Tot slot

Ook in 2024 zullen grote maatschappelijke vraagstukken en de druk op inwoners en medewerkers niet verminderen. Dat betekent dat opnieuw en voortdurend een beroep zal worden gedaan op de veerkracht van inwoners, opdrachtgevers en medewerkers. Ook in 2024 zal Lumens zich hard blijven maken voor een sociaal veerkrachtige samenleving. In 2023 zijn we vooral naar binnen gericht geweest: onze interne vroeg logischerwijs om veel aandacht. In 2024 richten we ons weer meer op 'buiten', het netwerken en samenwerken in netwerken, -Lumens-eigen- krijgt weer meer aandacht. Ik heb er alle vertrouwen in dat wij samen met onze partners in welzijn én zorg in 2024 opnieuw impact gaan creëren voor de inwoners voor wie wij werken.

Jacqueline Vonk,
Bestuurder

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 16

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Jaarverslag Raad van Toezicht Lumens 2023

TERUGBLIK OP 2023

In dit jaarverslag blikt de Raad van Toezicht van Lumens beknopt terug op 2023. De onderwerpen die in het bijzonder aandacht hebben gehad komen hierbij aan bod, de samenstelling van de Raad en commissies en de overleggen met de verschillende overlegorganen worden toegelicht. De raad werkt vanuit een Toezichtsvisie en Toezichtskader gebaseerd op de Governancecode Sociaal Werk en de Wegwijzer Goed Toezicht van de NVTZ.

Algemeen – inwoners

Maatschappelijke ontwikkelingen volgen elkaar snel op, denk onder meer aan bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne en de Gazastrook. Mede hierdoor is sprake van toenemende inflatie en stijgende energieprijzen. Steeds meer mensen hebben moeite met het betalen van de rekening. Bestaanszekerheid was niet voor niets een belangrijk thema bij de verkiezingen voor de Tweede kamer. Deze maatschappelijke ontwikkelingen onderstrepen het belang van een goed functionerende welzijnssector. We zagen een toename in zorgen van inwoners over bestaanszekerheid, (mentale) gezondheid en veiligheid binnens- en/of buitenshuis door toenemende spanningen tussen mensen. Niet iedereen heeft de mogelijkheid of omstandigheid om hier zelf richting aan te geven. Juist in deze tijd is de waarde van het sociaal werk van Lumens zichtbaar en voelbaar voor inwoners door op een laagdrempelige wijze ondersteuning te bieden in hun dagelijks leven. Tegen deze achtergrond spreken we onze waardering uit voor alle vrijwilligers, medewerkers en bestuur van Lumens. Ook zij hebben veerkracht getoond door steeds weer te zoeken naar mogelijkheden om inwoners en hun netwerken in wijken en buurten te kunnen blijven bereiken en ondersteunen.

Interne gang van zaken

In 2023 volgde de Raad van Toezicht de organisatieontwikkeling van Lumens op de voet. De vraag die centraal stond: wat is nodig aan inrichting, leiderschap en vakmanschap om huidige en toekomstige opgaven te realiseren? De Raad besprak met de bestuurder over de implementatie en evaluatie van de organisatieontwikkeling, de 'Passende Organisatie', optimale regelruimte en de bijbehorende gewenste cultuurverandering. Leidend daarbij waren de maatschappelijke opgaven, missie, visie en kernwaarden van Lumens, de impact voor inwoners en medewerkers en de kansen en risico's voor Lumens. Als raad van toezicht hebben we in dialoog met de bestuurder nadruk gelegd op het zichtbaar maken van die impact voor inwoners en voor gemeentes.

Lumens als netwerkorganisatie

Een ding is duidelijk: om de toekomstige uitdagingen zoals polarisering, bestaansonzekerheid of radicalisering, mentale ontwrichting van jeugd en jongeren te beantwoorden, is meer samenwerking nodig tussen partners binnen het brede sociaal werk en vooral met andere sectoren zoals onderwijs, zorg, wonen en werk. Gemeenten hebben hierbij verschillende rollen: beleid, opdrachtgever, financier, soms uitvoerder en/of Toezichthouder.

Lumens is actief in vele gemeenten. Samenwerken is niet eenvoudig en op deze schaal extra complex. Een goede strategie gericht op samenwerken was en is een belangrijke prioriteit waar de bestuurder invulling aan geeft. Vanzelfsprekend is de RvT aan dit proces verbonden. Gezien de complexiteit van het toezicht in en op een netwerk, heeft de RvT de dialoog met de bestuurder gevoerd. In de dialoog met de bestuurder richten we de aandacht op de kansen en risico's van Lumens om een krachtige positie na te streven en om een zo groot mogelijke impact te genereren voor de inwoners.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 17

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Strategie

Doordat de interne organisatieontwikkeling net voor 2023 én de doorontwikkeling van Lumens als netwerkorganisatie, beide onderdeel van de strategie 2019-2022, volop gestalte kregen in de loop van 2023, hebben bestuurder en de Raad besloten de meerjarenstrategie voort te zetten in 2023. In het afgelopen jaar is de meerjarenstrategie 2024-2026 ontwikkeld om de koers voor de komende jaren uit te zetten.

Overleggen Raad van Toezicht met de overlegorganen

In 2023 heeft de RvT vijf keer overlegd. Enkele malen vond het overleg plaats in een wijkcentrum waardoor contact met vrijwilligers en inwoners op locatie mogelijk was. In ieder overleg staat een actueel maatschappelijk thema op de agenda waarbij, naast een presentatie van een medewerker over dit thema, ruimte is voor dialoog over de impact van dit thema op inwoners en op de strategie van Lumens.

Er hebben twee strategiesessies plaatsgevonden: één met bestuurder en RvT, en één met bestuurder, RvT en het MT.

De Raad van Toezicht heeft geen vergaderingen met de Inwonersraad bijgewoond, aangezien deze ofwel niet doorgingen, of minder zinvol waren door het geringe aantal deelnemers. De verwachting is dat overleg met de Inwonersraad in 2024 wel weer zinvol zal zijn. Deze contacten zijn van groot belang om een directere verbinding te hebben met de thema's die voor de inwoners spelen.

Twee leden van de Raad van Toezicht hebben de twee Artikel 24 overleggen van de Ondernemingsraad bijgewoond.

Tijdens overleggen van de RvT vindt steeds een terugkoppeling plaats van de zaken die besproken zijn in de overleggen met de overlegorganen, dan wel uit de commissies (zie later in dit verslag).

In 2023 is de gewoonte weer opgepakt om na ieder overleg van de RvT een beknopt bericht te plaatsen op PLEK.

Financiën

Financieel sluit Lumens het jaar 2023 af met een negatief resultaat van circa € 535.000. Na de verrekeningen met de egalisatiereserve is het resterende deel onttrokken aan de algemene reserve. Het weerstandsvermogen is daarmee afgenomen van 9,3% naar 6,0%, waarbij gestreefd wordt naar een weerstandsvermogen dat ligt tussen de 5,0% - 10,0%. Dit is een noodzakelijke buffer om eventuele toekomstige onverwachte kosten op te kunnen vangen.

De huidige omvang van het weerstandsvermogen voldoet aan de interne norm; wel merken we op dat het weerstandsvermogen zich al enkele jaren richting de kritieke ondergrens beweegt. Om deze ontwikkeling om te buigen heeft Lumens de verwachte kostenstijging voor 2024 volledig moeten verdisconteren in het tarief 2024, waardoor een tariefstijging doorgevoerd is van 12,3% t.o.v. 2023.

In de begroting 2024, die sluit met een resultaat ad € nihil, is rekening gehouden met de mogelijkheid dat gemeenten deze indexering niet volledig vergoeden. Daar waar gemeenten de gevraagde indexatie niet volledig vergoeden, heeft dit gevolgen voor de omvang van de dienstverlening vanuit Lumens.

Remuneratiecommissie

Er is tweemaal overleg geweest in de remuneratiecommissie. De visie op (moreel) leiderschap in een veranderende organisatie was in deze gesprekken een belangrijk thema.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 18

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Auditcommissie

De Auditcommissie richt zich in het bijzonder op Toezicht op financiële zaken in relatie tot de strategie. Vaste onderdelen zijn de begroting, de jaarrekening, periodieke financiële rapportages en risicomanagement. Daarnaast zijn in 2023 de voorbereidingen getroffen om over te stappen naar een andere accountant, die in de loop van 2024 is gestart bij Lumens.

De commissie kwam in 2023 vijf keer met de bestuurder en concerncontroller bij elkaar. Jaarlijks in maart vindt een overleg plaats waarbij ook de externe accountant aansluit, waarin onder andere de jaarrekening en het accountantsverslag besproken worden. De externe accountant sluit ook aan tijdens een vergadering met de volledige Raad. In die vergadering wordt de jaarrekening vastgesteld. In 2023 is in het bijzonder aandacht besteed aan de situatie rondom de exploitaties van het vastgoed en de bijbehorende dilemma's en de ontwikkeling van de dienstverleningstarieven 2024.

Commissie Kwaliteit & Veiligheid

De commissie Kwaliteit & Veiligheid heeft viermaal vergaderd in 2023. De focus lag op de volgende onderwerpen:

- Medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO) en Plan van Aanpak dat hieruit volgt.
- Evaluatie Passende organisatie – Optimale regelruimte.
- Resultaten en verbeterpunten van de ClIO-audit
- Jaarverslag van de vertrouwenspersoon, klachtencommissie.
- Stuurinformatie met betrekking tot kwaliteit van dienstverlening
- Ziekteverzuim

Andere onderwerpen in 2023

Onderwerpen die buiten reeds genoemde onderwerpen aan de orde zijn geweest, zijn:

- ICT-doorontwikkeling
- Werving nieuw RvT-lid i.v.m. vertrek van Jaap van der Pol per 1-1-2024
- Ontwikkelingen rondom samenwerkingsverbanden met speciale aandacht voor Meierijstad, Pact Woensel Zuid, Brainport Vitaal, Brainport voor elkaar.
- Thema: Queercommunity
- Thema: Mannelijke slachtoffers van seksuele uitbuiting en mensenhandel.
- Thema: Multidisciplinair werken in de regio.
- Thema: Samenwerken in Woensel-Zuid
- Thema: Wat betekenen de wijkcentra voor het werk van Lumens

De Raad van Toezicht en commissies

De Raad van Toezicht bestond in 2023 uit de volgende leden:

Ed Rutters	Voorzitter
Lilian Linders	Vice-voorzitter
Jaap van der Pol	Lid
Arlène Denissen	Lid
Bas Martens	Lid

De Raad van Toezicht kent de volgende commissies:

- Remuneratiecommissie (Ed Rutters, Lilian Linders)
- Agendacommissie (Ed Rutters, Lilian Linders)
- Auditcommissie (Arlène Denissen, voorzitter en Bas Martens).
De Concerncontroller neemt hieraan deel.
- Commissie Kwaliteit & Veiligheid (Jaap van der Pol, voorzitter en Lilian Linders).
De Kwaliteitsfunctionaris neemt hieraan deel.

De commissies hebben overleg met de bestuurder, bereiden onderwerpen voor en brengen advies uit aan de Raad van Toezicht. De bestuurssecretaris neemt deel aan de agendacommissie, de auditcommissie en de commissie Kwaliteit en Veiligheid.

Zelfevaluatie

De zelfevaluatie vond plaats in november 2023. Tijdens de zelfevaluatie lag de nadruk op de wijze waarop de Raad van Toezicht verbonden wil zijn met de organisatie en omgeving van Lumens. De RvT wil de ingezette richting voortzetten om de maatschappelijke opgaven nadrukkelijk als vertrekpunt te nemen en ruimte te nemen voor casuïstiek en dialoog over heersende dilemma's.

Professionalisering

Leden van de Raad van Toezicht hebben deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten in het kader van ontwikkeling en scholing, waaronder:

- Externe Evaluatie door Puck Dingjens, Governance in de praktijk
- NVTZ – branchebijeenkomst: Nieuwbouw in de gehandicaptenzorg en de financiële duurzaamheid
- GGZ – Branchebijeenkomst: Digitale transformatie in de GGZ, kansen en risico's.
- Tias – Opleiding voor Toezichthouders en commissarissen
- NVTZ - Strategische Keuzes: extern krachtenveld scenario's
- NVTZ – deelname ALV en themadagen

Zichtbaar en aanspreekbaar

De Raad van Toezicht is zichtbaar op- en bereikbaar via de website van Lumens. Na afloop van een overleg van de Raad van Toezicht wordt een korte samenvatting gepubliceerd op het intranet van Lumens.

Tot slot

Een stevige en veerkrachtige sociale basis is van waarde voor iedereen en in het bijzonder voor mensen die in de huidige tijd van toenemende onzekerheid en armoede ondersteuning kunnen gebruiken. Nogmaals dank voor ieders waardevolle inzet voor de inwoners in ons werkgebied.

Namens de Raad van Toezicht,

Ed Rutters, voorzitter
Lilian Linders, vice-voorzitter

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN 20

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Financiële positie

Balanssamenstelling en financiële kengetallen

In onderstaand overzicht is een analyse opgenomen van de financiële positie en de belangrijkste kengetallen:

Balanssamenstelling (in € 1000)					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Vaste Activa	856	756	1.009	1.042	968
Kortl. Vorderingen	1.058	1.246	686	946	848
Liquide middelen	1.813	2.096	2.977	3.456	3.382
Totaal	3.727	4.099	4.672	5.444	5.198

Algemene reserve	1.267	1.463	1.889	1.917	1.502
Egalisatiereserve	-	-	46	34	81
Bestemmingsreserve	-	-	145	-	-
Voorzieningen	577	351	368	359	355
Kortl. Schulden	1.883	2.285	2.224	3.135	3.421
Totaal	3.727	4.099	4.672	5.445	5.197

Kengetallen					
Werkkapitaal	988	1.057	1.439	1.268	809
Liquiditeit	1,52	1,46	1,65	1,40	1,24
Weerstandsvermogen	6,9%	8,4%	10,0%	9,3%	6,5%
Solvabiliteit	34,0%	35,7%	44,5%	35,8%	27,3%

Het weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2023 6,0%. De doelstelling is om het weerstandsvermogen tussen de 5% en 10% te houden. In 2023 is dit gerealiseerd. Wel beweegt het weerstandsvermogen zich al enkele jaren richting de kritieke ondergrens. Dit vormt een punt van aandacht voor 2024.

Liquiditeit

De liquiditeitsratio ((kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden) is in 2023 ten opzichte van 2022 gedaald.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

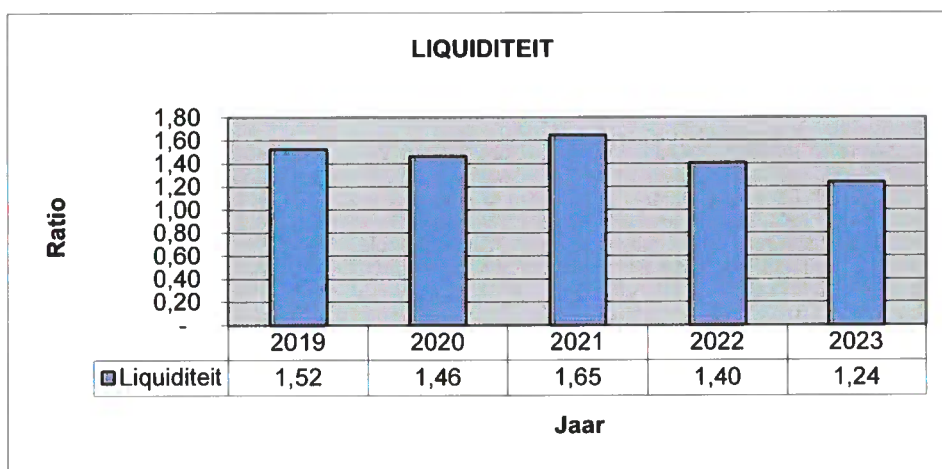
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Zowel het saldo van de liquide middelen als het saldo van de kortlopende vorderingen nam af, terwijl het saldo van de de kortlopende schulden juist toenam. Ultimo 2023 zijn de kortlopende vorderingen € 0,1 mln lager, m.n. doordat een aantal subsidieafspraken niet gerealiseerd zijn waardoor er een terugbetaling van subsidiegelden verwacht wordt en doordat de vordering op het UWV inzake transitievergoeding lager is dan ultimo 2022. Daarnaast namen de liquide middelen toe met € 0,1 mln.

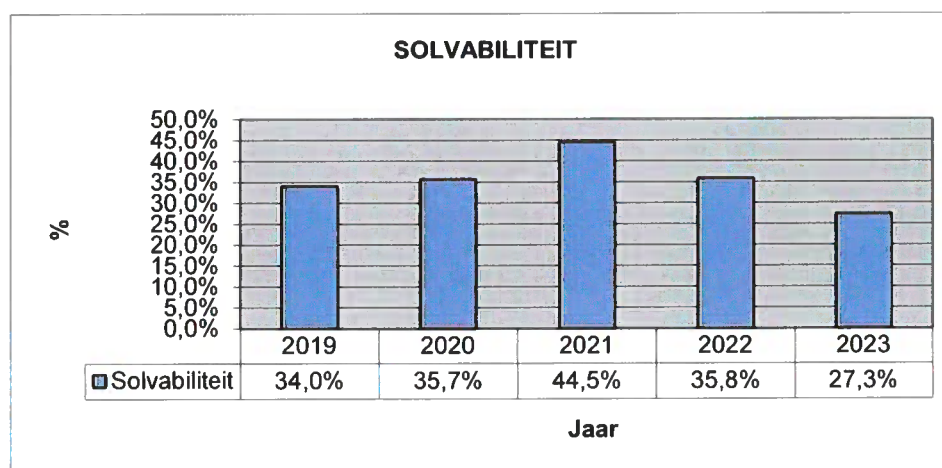
De kortlopende schulden zijn in 2023 € 0,25 mln toegenomen. Dit houdt met name verband met de loonebelasting en premies sociale verzekeringen, die ultimo 2023 hoger zijn door enerzijds een uitbreiding van het personeelsbestand en anderzijds door de CAO-indexatie die in 2023 heeft plaatsgevonden.

De liquiditeitsratio laat in meerjarenperspectief het volgende beeld zien:

Solvabiliteit

Het verloop van de solvabiliteit in de tijd gezien is als volgt:

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

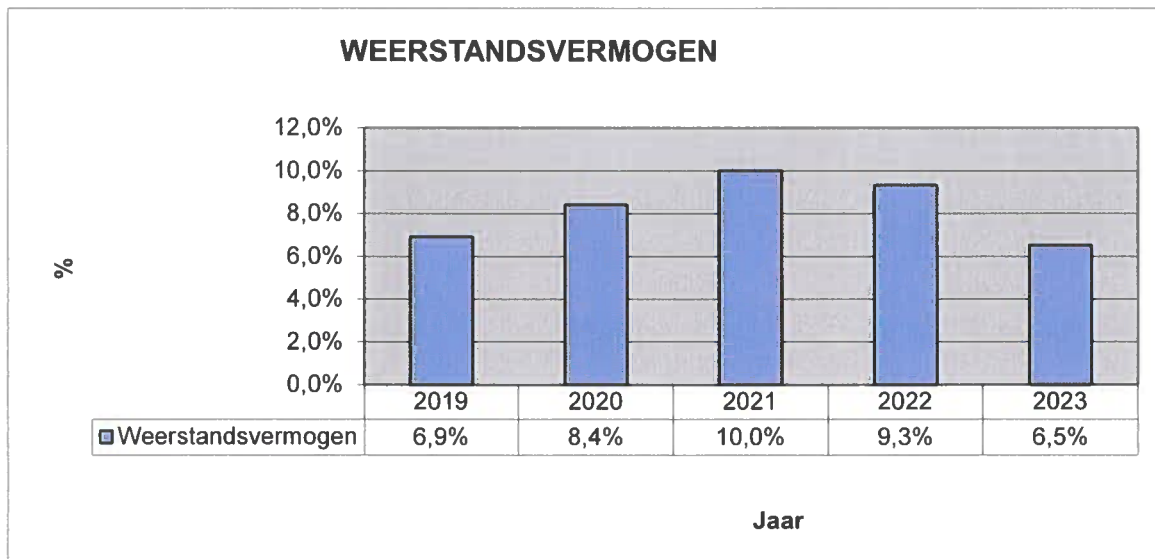
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Door de stijging van de kortlopende schulden, als onderdeel van het balanstotaal, en de daling van het eigen vermogen, als gevolg van het negatieve resultaat over 2023, neemt de solvabiliteitsratio af.

Onze primaire maatstaf voor de solvabiliteit betreft de weerstandspositie. Onze weerstandspositie (algemene reserve uitgedrukt als % van de totale omzet) daalt doordat de algemene reserve met 27% daalt, terwijl de omzet met 12% stijgt.

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen, in de tijd bezien, is opgenomen in onderstaande grafiek:

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Vergelijking genormaliseerd exploitatieresultaat 2023 versus genormaliseerd exploitatieresultaat 2022

	Realisatie 2023		% Realisatie 2022	%
OPBRENGSTEN				
Projectsubsidies	19.991.543	87%	17.783.100	86%
Opbrengst scholen	474.783	2%	627.325	3%
Opbrengst bedrijven	-	0%	1.950	0%
Opbrengst fondsen	101.853	0%	91.140	0%
Opbrengst samenwerkingen	199.368	1%	107.868	1%
Overige opbrengsten	2.116.740	9%	1.818.665	9%
Overige baten	169.445	1%	147.630	1%
TOTAAL OPBRENGSTEN	23.053.732	100%	20.577.678	100%
KOSTEN				
Personeelskosten	16.721.727	73%	14.862.120	72%
Afschrijvingen	307.974	1%	282.516	1%
Overige bedrijfskosten	4.525.645	20%	3.712.805	18%
Activiteitenkosten	1.743.048	8%	1.671.062	8%
TOTAAL KOSTEN	23.298.394	101%	20.528.503	100%
Genormaliseerd resultaat	244.662-	-1%	49.175	0%
Mutatie personele voorzieningen	298.786-		177.480-	
Financiële baten en lasten	16.163	0%	21.671-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	527.285-	-2%	149.976-	-1%
Resultaat Overige effecten	-		16.444	
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	2.549-	0%	4.035	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	529.834-	-2%	129.497-	-1%
Buitengewone baten en lasten	-	0%	-	0%
RESULTAAT NA BELASTINGEN	529.834-	-2%	129.497-	-1%

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Resultaatanalyse 2023 ten opzichte van 2022

Hieronder geven wij een toelichting op de belangrijkste verschillen tussen het resultaat 2023 en het resultaat 2022.

Opbrengsten

De opbrengsten zijn ten opzichte van 2023 met € 2,5 mln gestegen. Hiervan heeft € 2,2 miljoen betrekking op opbrengsten gerelateerd aan opdrachten en € 0,3 miljoen veroorzaakt wordt door een stijging van de overige opdrachten.

De stijging van de opbrengsten is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- effect toekenning energiecompensatie gemeente Eindhoven - € 0,2 miljoen;
- effect indexatie tarieven Lumens met 3,7% - € 0,7 miljoen;
- effect uitbreiding opdrachtenportefeuille - € 1,3 miljoen.

De stijging van de overige opbrengsten ad € 0,3 miljoen wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat stichting Lumens in het 1e kwartaal van 2022 nog geconfronteerd is geworden met de effecten van de maatregelen rondom de COVID-19 pandemie, waardoor de verschillende exploitaties niet het volledige jaar open zijn geweest. In 2023 zijn deze beperkende maatregelen volledig vervallen, hetgeen geresulteerd heeft in een stijging van de opbrengsten.

Personeelskosten

De personeelskosten (gecorrigeerd voor de dotatie aan de voorziening langdurig zieken) stijgen met 12,5% (€ 1,9 miljoen). Deze forse stijging wordt veroorzaakt door:

- uitbreiding FTE-inzet in 2023 t.o.v. 2022 - € 1,5 miljoen;
- effecten salarisstijging o.g.v. CAO Sociaal werk - € 0,75 miljoen;

Tegenover deze stijging staat een stijging van de vangnetuitkering van het UWV, is daling van de opleidingskosten a.g.v. incidenteel hogere kosten in 2022 en een lagere inzet van ingehuurd extern personeel, waardoor de personeelskosten met € 0,25 miljoen dalen.

Overige bedrijfskosten

In 2023 stijgen de overige bedrijfskosten met circa € 0,8 miljoen t.o.v. 2022 en is met name toe te rekenen aan een stijging van de huisvestingskosten (€ 0,6 miljoen) en de kantoorkosten (€ 0,15 miljoen).

De stijging van de huisvestingskosten betreft in hoofdzaak de hogere huurkosten a.g.v. reguliere jaarkijkse indexering van de huurprijs en het wegvallen van een contractueel overeengekomen huurkorting (€ 0,13 miljoen). Daarnaast is ook Lumens geconfronteerd met de explosief gestegen energieprijzen, waardoor de kosten 2023 op een (structureel) hoger niveau liggen dan in 2022 (€ 0,5 miljoen). Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de gemeente Eindhoven een deel van deze kostenstijging compenseert via de energiecompensatiesubsidie.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

De hogere kantoorkosten worden voornamelijk veroorzaakt met hogere ICT-uitgaven. Deze hogere ICT-uitgaven houden verband met de overgang naar Microsoft Office365 en de implementatie van een aantal nieuwe applicaties binnen Lumens.

Activiteitenkosten

De activiteitenkosten hangen nauw samen met de verstrekte opdrachten en het daaraan gekoppelde activiteitenbudget. Ook de inkoop horeca valt onder de activiteitenkosten. De stijging is voor helft toe te wijzen aan een stijging van de activiteitenkosten die een gevolg zijn van de uitbreiding van de opdrachtenportefeuille.

De overige stijging van de inkoop van de horeca doordat er meer omzet gerealiseerd is in 2023 ten opzichte van 2022. Deze stijging wordt met name veroorzaakt doordat in 2023 geen beperkende maatregelen met betrekking tot de COVID-19 pandemie meer van kracht waren.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Resultaatanalyse 2023

Vergelijking exploitatieresultaat 2023 versus begroting 2023

	Realisatie 2023	%	Begroting 2023	%
OPBRENGSTEN				
Projectsubsidies	19.991.543	87%	19.289.440	88%
Opbrengst scholen	474.783	2%	494.407	2%
Opbrengst bedrijven	-	0%	8.061	0%
Opbrengst fondsen	101.853	0%	42.500	0%
Opbrengst samenwerkingen	199.368	1%	118.069	1%
Overige opbrengsten	2.116.740	9%	1.871.170	9%
Overige baten	169.445	1%	52.369	0%
TOTAAL OPBRENGSTEN	23.053.732	100%	21.876.015	100%
KOSTEN				
Personeelskosten	16.721.727	73%	15.311.015	70%
Afschrijvingen	307.974	1%	361.894	2%
Overige bedrijfskosten	4.525.645	20%	4.761.437	22%
Activiteitenkosten	1.743.048	8%	1.441.669	7%
TOTAAL KOSTEN	23.298.394	101%	21.876.015	100%
Genormaliseerd resultaat	244.662-	-1%	0	0%
Mutatie personele voorzieningen	298.786-		-	
Financiële baten en lasten	16.163	0%	-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	527.285-	-2%	0	0%
Resultaat Overige effecten	-	0%		0%
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	2.549-	0%	-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	529.834-	-2%	-	0%
Buitengewone lasten	-	0%	-	0%
RESULTAAT NA BELASTINGEN	529.834-	-2%	-	0%

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Resultaatanalyse 2023 ten opzichte van begroting 2023

Het resultaat over 2023 is € 0,53 miljoen lager dan begroot. Dit slechtere resultaat is, op hoofdlijnen, als volgt te verklaren:

Lumens heeft op de volgende onderdelen beter gepresteerd dan begroot:

- uitbreiding opdrachtportefeuille 2023, welke geresulteerd heeft in een hogere mare - € 0,35 miljoen;
- lagere opleidingskosten doordat een aantal geplande opleiding niet gerealiseerd zijn - € 0,10 miljoen;
- lagere energiekosten, na verrekening van de subsidie inzake energiecompensatie - € 0,1 miljoen;

Tegenover deze voordelen staan echter ook hogere kosten dan begroot. De kostenoverschrijdingen zien met name toe op:

- effect nieuwe CAO Sociaal Werk per 1 juli 2023 - € -/- 0,35 miljoen;
- fors hogere inzet van personeel niet in loondienst - € -/- 0,30 miljoen;
- hoger dienstverleningsniveau op het gebied van ICT - € -/- 0,23 miljoen;
- effect toename van de verlofdagenverplichting - € -/- 0,15 miljoen

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

**GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING**

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**.

2. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na verwerking van het resultaat)

ACTIVA

in euro's		<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Materiële vaste activa			
Gebouwen	1.	523.038	514.734
Inventaris en apparatuur	1.	192.143	160.922
Automatisering	1.	112.365	223.473
Activa in uitvoering	1.	<u>22.470</u>	<u>25.333</u>
		850.016	924.462
Financiële vaste activa			
Overige effecten	2.	<u>117.834</u>	<u>117.834</u>
		117.834	117.834
Vlottende Activa			
Handelsdebiteuren	3.	161.864	117.249
Te vorderen subsidies	4.	412.692	503.570
Overige vorderingen en overlopende activa	5.	273.825	<u>325.231</u>
		848.381	946.050
Liquide Middelen	6.	3.381.521	3.456.354
TOTAAL ACTIVA		<u><u>5.197.752</u></u>	<u><u>5.444.700</u></u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

PASSIVA

in euro's

31-12-2023

31-12-2022

Eigen vermogen

Eigen vermogen

7.

1.420.797

1.950.631

1.420.797

1.950.631

Voorzieningen

8.

354.802

358.800

Kortlopende schulden

Crediteuren

665.423

564.588

Belastingen en premies sociale verzekeringen

9.

1.170.102

939.085

Vooruitontvangen subsidies

10.

472.531

573.952

Overige schulden en overlopende passiva

11.

1.114.097

1.057.644

3.422.153

3.135.269

TOTAAL PASSIVA

5.197.752

5.444.700

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
OPBRENGSTEN		
Baten	12. 20.767.547	18.611.383
Overige opbrengsten	13. 2.116.740	1.818.665
Overige baten	14. 169.445	147.630
TOTAAL OPBRENGSTEN	23.053.732	20.577.678
KOSTEN		
Personeelskosten	15. 17.020.513	15.039.600
Afschrijvingen	16. 307.974	282.516
Overige bedrijfskosten	17. 6.268.693	5.383.867
TOTAAL KOSTEN	23.597.180	20.705.983
BEDRIJFSRESULTAAT	543.448-	128.305-
Financiële baten en lasten	18. 16.163	21.671-
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	527.285-	149.976-
Resultaat Overige effecten	19. -	16.444
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	20. 2.549-	4.035
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	529.834-	129.497-
Buitengewone baten en lasten	-	-
RESULTAAT NA BELASTINGEN	529.834-	129.497-
Resultaatbestemming		
Onttrekking resp. toevoeging aan de algemene reserve	414.892-	28.003
Onttrekking aan bestemmingsfonds	114.942-	12.500-
Onttrekking aan bestemmingsreserve	-	145.000-
Totaal resultaatbestemming	529.834-	129.497-

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2023

in euro's

	2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	543.448-	128.305-
Afschrijvingen en overige waardeverandering MVA	307.974	282.516
Afname/toename werkkapitaal:		
- Debiteuren	44.615-	27.922-
- Te vorderen subsidies	90.878	110.094-
- Overige vorderingen en overlopende activa	51.406	122.373-
- Voorzieningen	3.998-	9.113-
- Crediteuren	100.835	245.977
- Sociale lasten en belastingen	231.017	186.022
- Vooruitontvangen / te betalen subsidies	101.421-	454.742
- Overige schulden	56.453	24.479
Totaal mutatie werkkapitaal	380.555	641.718
Financiële baten en lasten	16.163	21.671-
Vennootschapsbelasting	2.549-	4.035
Buitengewone baten en lasten	-	-
Netto kasstroom (operationele activiteiten)	158.695	778.293
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	233.528-	299.027-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	-
Netto kasstroom (investeringsactiviteiten)	233.528-	299.027-
Netto kasstroom	74.833-	479.266
Beginstand liquide middelen per 1 januari	3.456.354	2.977.088
Eindstand liquide middelen per 31 december	3.381.521	3.456.354

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Activiteiten

Het doel van Stichting Lumens, statutair gevestigd te Eindhoven, Beemdstraat 29 en geregistreerd onder KvK nummer 17130412, is het bevorderen van de sociale kwaliteit en daarmee de maatschappelijke integratie en participatie van alle inwoners van Eindhoven en voorts al hetgeen in de ruimste zin met één en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Groepsverhoudingen

Stichting Lumens te Eindhoven staat aan het hoofd van een groep entiteiten. Tot de Stichting Lumens behoren de volgende entiteiten:

Geconsolideerde maatschappijen

	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal / zeggenschap
Dynamo B.V.	Eindhoven	100%
Lumens Holding B.V.	Eindhoven	100%

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Lumens zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting Lumens.

De financiële gegevens van Stichting Lumens zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat is volstaan met een verkorte exploitatierekening in de enkelvoudige jaarrekening.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over het boekjaar 2022 zijn, daar waar nodig, geherrubriceerd om de vergelijking met de cijfers over het boekjaar 2023 mogelijk te maken.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstege accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

Bij de opstelling van de jaarrekening zijn de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 – Organisaties-zonder-winststreven gevolgd, waarbij voorrang is verleend aan de specifieke wet-en regelgeving en subsidievoorschriften vereist door subsidiegevers.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde.

Winsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Gebruik van schattingen

Het opstellen van de jaarrekening noodzaakt de Raad van Bestuur overeenkomstig algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving tot het maken van schattingen en veronderstellingen. Deze hebben betrekking op de bedragen die zijn opgenomen voor activa en passiva per balansdatum, alsmede de verantwoording van baten en lasten gedurende de verslagperiode. De werkelijke resultaten kunnen afwijken van de geschatte bedragen.

Verbonden partijen

De stichting heeft de volgende verbonden entiteiten. De verbonden entiteiten, waarin Stichting Lumens een overwegende zeggenschap heeft, zijn betrokken in de consolidatie. Indien overwegende zeggenschap ontbreekt, zijn deze entiteiten niet in de consolidatie betrokken:

Overzicht verbonden partijen

Naam en woonplaats	Rechtsvorm	Kernactiviteit	Mate van zeggenschap
Dynamo B.V.	Vennootschap	Exploitatie onroerend goed	100,00%
Lumens Holding B.V.	Vennootschap	Bevorderen sociale kwaliteit	100,00%
Playing for Succes (bestuurlijke samenwerking)	Stichting	Organiseren van activiteiten gericht op het ontwikkelingsrendement van kinderen en jongeren	25,00%
Coöperatie Sociaal Werk Meierijstad U.A.	Coöperatie	Een inkoopcoöperatie met als doel het bieden van integrale dienstverlening voor maatschappelijke ondersteuning in de gemeente Meierijstad	20,00%

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De toegepaste afschrijvingsmethode is de lineaire methode, waarbij de afschrijvingen jaarlijks bepaald worden op grond van de volgende geschatte gebruiksduur per categorie.

Voor de investeringen welke zijn gepleegd door Stichting Lumens worden onderstaande afschrijvingstermijnen aangehouden:

- Gebouwen	10 - 30 jaar
- Verbouwing / installaties	10 jaar
- Inventaris	5 jaar
- Automatisering	3 jaar

Financiële vaste activa

De deelnemingen, waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde.

De kapitaalbelangen, niet zijnde deelnemingen, met een duurzaam karakter worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde en indien van toepassing onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

De onder de financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Over de liquide middelen kan, tenzij anders vermeld, vrij worden beschikt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter dekking van de salariskosten van medewerkers die op 31 december 2023 langdurig ziek zijn.

Voorziening Spaarverlof

De voorziening Spaarverlof is gevormd ter dekking van de salariskosten van medewerkers die op 31 december 2023 verlof hebben gespaard. Werknemers kunnen dit spaarverlof naar eigen wens op een later moment en in afstemming met de werkgever opnemen als doorbetaalde uren in vrije tijd.

Pensioenregeling

Stichting Lumens neemt deel aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds PGGM. Stichting Lumens heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij dit bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. Er is momenteel geen inzicht in het overschot of tekort van het bedrijfstakpensioenfonds en de mogelijke gevolgen hiervan voor Stichting Lumens.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders bepaald.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen, tenzij anders vermeld.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en de kosten en andere lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

Winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht.

Verliezen welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Opbrengsten

Projectsubsidies

De baten zijn voor wat betreft projectsubsidies of daarmee gelijk te stellen middelen berekend aan de hand van de voorschriften voor de bekostiging/subsidiëring.

Overige

De overige opbrengsten zijn gebaseerd op het gefactureerde of doorberekende bedrag voor geleverde goederen en diensten onder aftrek van omzetbelasting en kortingen.

WNT

Voor de uitvoering van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de beleidsregel WNT en deze als normenkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rentebaten en -lasten en soortgelijke baten en lasten.

Belastingen

Belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekeninghoudend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet aftrekbare kosten.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Buitengewone baten en lasten

Buitengewone baten en lasten betreffen de lasten die niet zijn ontstaan uit de normale bedrijfsvoering.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit kasgelden en banktegoeden.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris / apparatuur	Automatisering	Vervoer- middelen	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Stand per 1 januari</i>					
Aanschafwaarde	1.117.282	1.188.873	405.044	28.641	2.739.840
Cumulatieve afschrijvingen	602.548	1.027.951	181.571	3.308	1.815.378
Boekwaarde per 1 januari	514.734	160.922	223.473	25.333	924.462
<i>Mutaties in het boekjaar</i>					
Investerings	97.176	105.406	30.946	-	233.528
Afschrijvingen	88.872	74.185	142.055	2.864	307.976
Totaal mutaties in het boekjaar	8.304	31.221	-111.109	-2.864	-74.448
Desinvesteringen Afschrijvingen desinvesteringen	-56.935	-284.210	-52.719	-	-393.864
Totaal mutaties in het boekjaar	-	-	-	-	-
<i>Stand per 31 december</i>					
Aanschafwaarde	1.157.523	1.010.069	383.271	28.641	2.579.504
Cumulatieve afschrijvingen	634.485	817.926	270.906	6.171	1.729.488
Boekwaarde per 31 december	523.038	192.143	112.365	22.470	850.016

De afschrijvingspercentages zijn als volgt:

- Gebouwen	10,0%
- Inventaris / apparatuur	20,0%
- Automatisering	33,3%
- Vervoer	20,0%

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Financiële vaste activa

2. Overige effecten

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Kapitaalbelang Breedband Regio Eindhoven	<u>117.834</u>	<u>117.834</u>

Het verloop van het kapitaalbelang Breedband Regio Eindhoven is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Stand per 1 januari	117.834	101.390
Waardevermeerdering	<u>-</u>	<u>16.444</u>
Stand per 31 december	<u>117.834</u>	<u>117.834</u>

Vlottende activa

3. Handelsdebiteuren

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Handelsdebiteuren	167.623	127.358
Af: voorziening dubieuze debiteuren	<u>-5.759</u>	<u>-10.109</u>
	<u>161.864</u>	<u>117.249</u>

4. Te vorderen subsidies

Te vorderen subsidies	630.836	631.122
Voorziening projecten	<u>-218.144</u>	<u>-127.552</u>
Te vorderen subsidies	<u>412.692</u>	<u>503.570</u>

5. Overige vorderingen en overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen	34.752	15.000
Te ontvangen bedragen UWV	115.627	191.844
Vooruitbetaalde bedragen	81.184	77.582
Waarborgsommen	16.334	15.488
Omzetbelasting	21.187	13.359
Overige	<u>4.741</u>	<u>11.958</u>
	<u>273.825</u>	<u>325.231</u>

Onder de kortlopende vorderingen zijn geen vorderingen opgenomen met een looptijd langer dan één jaar.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

6. Liquide middelen

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Banktegoeden	3.326.806	3.423.085
Kas	25.050	25.429
Kruisposten	<u>29.665</u>	<u>7.840</u>
	<u><u>3.381.521</u></u>	<u><u>3.456.354</u></u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
7. Eigen vermogen		
Eigen vermogen	<u>1.420.797</u>	<u>1.950.631</u>

Voor het verloopoverzicht van de individuele posten van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening per 31 december 2023.

8. VOORZIENINGEN

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Overige voorzieningen	<u>354.802</u>	<u>358.800</u>
Voorzieningen	<u>354.802</u>	<u>358.800</u>

De looptijd van de voorzieningen is als volgt te specificeren:

Looptijd voorzieningen korter dan één jaar	224.520	212.598
Looptijd voorzieningen van één jaar tot vijf jaar	<u>149.486</u>	<u>146.202</u>
	<u>374.006</u>	<u>358.800</u>

De overige voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Voorziening langdurig zieken	<u>354.802</u>	<u>358.800</u>
	<u>354.802</u>	<u>358.800</u>

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Voorziening langdurig zieken</i>		
Stand per 1 januari	358.800	367.913
Dotatie	298.786	358.800
Vrijval	-	185.985-
Onttrekking	<u>302.784-</u>	<u>181.928-</u>
Stand per 31 december	<u>354.802</u>	<u>358.800</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
9. Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonbelasting en premies sociale verzekeringen	991.211	772.923
Pensioenen	178.891	166.162
	<u>1.170.102</u>	<u>939.085</u>
10. Vooruitontvangen subsidies		
Vooruitontvangen subsidies	<u>472.531</u>	<u>573.952</u>
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
11. Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld en -dagen	642.726	485.574
Te betalen personeelskosten	369.146	436.007
Nog te ontvangen facturen	45.005	58.715
Vooruitontvangen bedragen	36.868	36.291
Te betalen accountantskosten	12.887	32.250
Overige	7.465	8.807
	<u>1.114.097</u>	<u>1.057.644</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Fiscale eenheid - omzetbelasting

Stichting Lumens maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld inzake omzetbelasting van de fiscale eenheid als geheel.

Huurverplichtingen panden

Stichting Lumens huurt verschillende accommodaties van diverse verhuurders. Huurverplichtingen zijn aangegaan voor diverse looptijden. De huurverplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 832.304
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 1.095.021
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

Leaseverplichtingen

Stichting Lumens huurt een auto, kopieerapparaten en printers van derden. De huurverplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 33.603
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 77.040
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

ICT beheer en helpdesk ondersteuning

Stichting Lumens heeft een contract afgesloten voor ICT beheer en helpdesk ondersteuning. De afnameverplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 736.422
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 251.778
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

Overige verplichtingen

Stichting Lumens heeft meerjarige contracten afgesloten op het gebied van pay-rolling, schoonmaak, telefonie en energie. De verplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 294.416
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 72.822
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

Bankgaranties

Ten behoeve van derden zijn bankgaranties verstrekt ter hoogte van € 36.563. De verstrekte bankgaranties hebben betrekking op de huur van panden.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2023

OPBRENGSTEN

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
12. Baten		
Omzet subsidie	19.991.543	17.783.100
Omzet scholen	474.783	627.325
Omzet bedrijven	-	1.950
Omzet fondsen	101.853	91.140
Omzet samenwerking	<u>199.368</u>	<u>107.868</u>
	<u>20.767.547</u>	<u>18.611.383</u>
13. Overige opbrengsten		
Horeca omzet	741.712	618.426
Deelnemersbijdragen activiteiten	234.595	233.808
Verhuuropbrengsten	958.857	797.876
Programmering	<u>181.576</u>	<u>168.555</u>
	<u>2.116.740</u>	<u>1.818.665</u>
14. Overige baten		
Baten voorgaande jaren	72.665	76.789
Overige baten	<u>96.780</u>	<u>70.841</u>
	<u>169.445</u>	<u>147.630</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

KOSTEN

15. Personeelskosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Lonen en salarissen	11.680.463	10.059.557
Pensioenlasten	1.038.815	956.435
Sociale lasten	2.066.109	1.766.557
Overige personeelskosten	<u>2.235.126</u>	<u>2.257.051</u>
	<u>17.020.513</u>	<u>15.039.600</u>
<i>Lonen en salarissen</i>		
Bruto lonen	9.881.680	8.508.556
Individueel keuzebudget	<u>1.798.783</u>	<u>1.551.001</u>
	<u>11.680.463</u>	<u>10.059.557</u>
Personeelsleden		
Bij de stichting zijn in 2023 gemiddeld 204 FTE in dienst (2022: 182).		
Pensioenlasten	<u>1.038.815</u>	<u>956.435</u>
Sociale lasten	<u>2.066.109</u>	<u>1.766.557</u>
<i>Overige personeelskosten</i>		
Personeel niet in loondienst	1.251.877	1.289.473
Kosten stagiaires en vrijwilligers	54.490	49.942
Reiskostenvergoeding	198.694	152.933
Arbokosten	75.164	54.342
Scholing & deskundigheidsbevordering	176.130	313.100
Kosten werving en selectie	66.423	72.617
Dotatie personele voorzieningen	298.786	172.815
Overige personeelskosten	<u>113.562</u>	<u>151.829</u>
	<u>2.235.126</u>	<u>2.257.051</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

16. Afschrijvingen

	2023	2022
	€	€
Gebouwen	88.872	79.895
Inventaris en apparatuur	74.185	77.591
Automatisering	142.053	122.166
Vervoermiddelen	2.864	2.864
	<u>307.974</u>	<u>282.516</u>

17. Overige bedrijfskosten

	2023	2022
	€	€
Huisvestingskosten	2.487.892	1.884.032
Kantoorkosten	1.588.828	1.436.858
Activiteitenkosten	1.743.048	1.671.062
Algemene kosten	448.925	391.915
	<u>6.268.693</u>	<u>5.383.867</u>

Huisvestingskosten

Huurkosten	902.168	788.231
Schoonmaakkosten	338.939	267.693
Gas, water en elektra	740.695	266.680
Onderhoudskosten	262.792	279.743
Klein inventaris	65.077	74.669
Belastingen en heffingen	53.255	47.884
Verzekeringen	16.966	13.823
Beveiligingskosten	79.426	52.934
Overige huisvestingslasten	28.574	92.375
	<u>2.487.892</u>	<u>1.884.032</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Kantoorkosten</i>		
Kantoorbenodigdheden	11.308	8.997
Drukwerk	145.718	110.859
Automatiseringskosten	1.216.292	1.109.096
Contributies en abonnementen	107.361	91.561
Porti	8.723	9.367
Telefoonkosten	99.426	106.978
	<u>1.588.828</u>	<u>1.436.858</u>
<i>Activiteitenkosten</i>		
Activiteitenkosten projecten	1.466.584	1.431.871
Inkoop restaurant en horeca	276.464	239.191
	<u>1.743.048</u>	<u>1.671.062</u>
<i>Algemene kosten</i>		
Accountantskosten	52.208	50.400
Advieskosten	295.512	233.964
Juridische kosten	7.853	10.639
Kosten kwaliteit	3.839	3.607
Verzekeringen	28.834	25.338
Dotatie voorziening incurante vorderingen	4.024-	4.297
Representatiekosten	5.250	15.242
Reis- en verblijfkosten	8.426	8.007
Advertentiekosten	2.273	5.064
Lasten voorgaande jaren	8.290	2.179
Overige algemene kosten	40.464	33.178
	<u>448.925</u>	<u>391.915</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

18. Financiële baten en lasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Financiële baten en lasten</i>		
Rente en kosten bank	14.757-	22.015-
Overige financiële baten en lasten	<u>30.920</u>	<u>344</u>
	<u><u>16.163</u></u>	<u><u>21.671-</u></u>

19. Resultaat Overige effecten

Breedband Regio Eindhoven B.V.	<u>-</u>	<u>16.444</u>
	<u><u>-</u></u>	<u><u>16.444</u></u>

20. Belasting resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Vennootschapsbelasting boekjaar	<u>2.549-</u>	<u>4.035</u>
	<u><u>2.549-</u></u>	<u><u>4.035</u></u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Wet Normering Topinkomens - bezoldiging topfunctionarissen

De bezoldiging van de functionarissen die over 2023 in het kader van de Wet Normering Topinkomens verantwoord worden is als volgt:

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

	J.A.M. Vonk
Functie (functienaam)	Bestuurder
In dienst vanaf	1-6-2018
In dienst tot en met	heden
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
- Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.060
- Beloningen betaalbaar op termijn	15.175
Subtotaal	143.235
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000
Totale bezoldiging 2023	143.235
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2022

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja

Bezoldiging

- Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.797
- Beloningen betaalbaar op termijn	13.608
Subtotaal	138.405
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	216.000
Totale bezoldiging 2022	138.405

De WNT-norm voor 2023 bedraagt € 223.000.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam	E.J. Rütters	E.A.H.M. Linders	J. van der Pol
Funcienaam	Voorzitter RvT	Vice-voorzitter	Lid RvT
In dienst vanaf	1-1-2017	6-9-2019	1-1-2016
In dienst tot en met	heden	heden	31-12-2023

Bezoldiging (*)

Totale bezoldiging	10.350	8.625	6.900
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	33.450	22.300	22.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2022

Totale bezoldiging	10.050	7.538	6.700
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	32.400	21.600	21.600

Naam	A.E. Denissen	B.G.J.T.M. Martens
Funciegegevens	Lid RvT	Lid RvT
In dienst vanaf	1-7-2021	1-7-2022
In dienst tot en met	heden	heden

Bezoldiging

Totale bezoldiging	6.900	6.900
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22.300	22.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2022

Totale bezoldiging	6.700	3.350
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	21.600	10.889

(*) Voor het jaarlijks vaststellen van de hoogte van de beloning van de toezichthouders wordt de adviesregeling van Sociaal Werk Nederland opgevolgd.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

**ENKELVOUDIGE
JAARREKENING**

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na verwerking van het resultaat)

ACTIVA

in euro's

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Materiële vaste activa		
Gebouwen	1. 194.966	233.942
Inventaris en apparatuur	1. 88.749	83.340
Automatisering	1. 112.368	223.475
Vervoermiddelen	1. <u>22.468</u>	<u>25.332</u>
	418.551	566.089
Financiële vaste activa		
Deelneming in groepsmaatschappijen	2. 105.325	56.355
Overige effecten	2. <u>117.834</u>	<u>117.834</u>
	223.159	174.189
Vlottende Activa		
Handelsdebiteuren	3. 130.711	111.751
Vorderingen op groepsmaatschappijen	4. 221.420	349.432
Te vorderen subsidies	5. 353.246	397.675
Overige vorderingen en overlopende activa	6. <u>329.262</u>	<u>389.158</u>
	1.034.639	1.248.016
Liquide Middelen	7. 3.292.909	3.330.670
TOTAAL ACTIVA	<u><u>4.969.258</u></u>	<u><u>5.318.964</u></u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

PASSIVA

in euro's

31-12-2023

31-12-2022

Eigen vermogen

Algemene reserve	8.	1.502.239	1.917.131
Egalisatiereserve	8.	-81.442	33.500
Bestemmingsreserve	8.	-	-
		1.420.797	1.950.631

Voorzieningen	9.	354.802	308.590
----------------------	-----------	---------	---------

Kortlopende schulden

Crediteuren		506.127	528.839
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10.	1.135.161	930.656
Vooruitontvangen subsidies	11.	472.531	573.952
Overige schulden en overlopende passiva	12.	1.079.840	1.026.296
		3.193.659	3.059.743

TOTAAL PASSIVA

4.969.258

5.318.964

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	578.802-	93.404-
Resultaat deelneming	13. <u>48.968</u>	<u>36.093-</u>
RESULTAAT NA BELASTINGEN	<u>529.834-</u>	<u>129.497-</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Financiële vaste activa

De deelnemingen, waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit kapitaal, bestemmingsreserves, bestemmingsfondsen en algemene en overige reserves. Voor een nadere specificatie hiervan wordt verwezen naar de desbetreffende toelichting.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris / apparatuur	Automatisering	Vervoer	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Stand per 1 januari</i>					
Aanschafwaarde	512.915	569.074	510.343	31.441	1.623.773
Cumulatieve afschrijvingen	<u>278.973</u>	<u>485.734</u>	<u>286.868</u>	<u>6.109</u>	<u>1.057.684</u>
Boekwaarde per 1 januari	233.942	83.340	223.475	25.332	566.089
<i>Mutaties in het boekjaar</i>					
Investerings	-	39.718	30.946	-	70.664
Afschrijvingen	<u>38.976</u>	<u>34.309</u>	<u>142.053</u>	<u>2.864</u>	<u>218.202</u>
Totaal mutaties in het boekjaar	-38.976	5.409	-111.107	-2.864	-147.538
Desinvesteringen	-36.368	-177.301	-4.631	-	-218.300
Afschrijvingen desinvesteringen	<u>36.368</u>	<u>177.301</u>	<u>4.631</u>	<u>-</u>	<u>218.300</u>
Afschrijvingen	-	-	-	-	-
Totaal mutaties in het boekjaar	-38.976	5.409	-111.107	-2.864	-147.538
<i>Stand per 31 december</i>					
Aanschafwaarde	476.547	431.491	536.658	31.441	1.476.137
Cumulatieve afschrijvingen	<u>281.581</u>	<u>342.742</u>	<u>424.290</u>	<u>8.973</u>	<u>1.057.586</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>194.966</u>	<u>88.749</u>	<u>112.368</u>	<u>22.468</u>	<u>418.551</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

2. Financiële vaste activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Deelneming in groepsmaatschappijen		
Lumens Holding B.V.	<u>105.325</u>	<u>56.355</u>
	<u><u>105.325</u></u>	<u><u>56.355</u></u>

Het verloop van de deelnemingen in groepsmaatschappijen is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Lumens Holding B.V.</i>		
Stand per 1 januari	56.355	92.448
Resultaat deelneming	<u>48.970</u>	<u>-36.093</u>
Stand per 31 december	<u><u>105.325</u></u>	<u><u>56.355</u></u>
	€	€
Overige effecten	<u><u>117.834</u></u>	<u><u>117.834</u></u>

Het verloop van de overige effecten is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Stand per 1 januari	117.834	101.390
Waardevermindering	<u>-</u>	<u>16.444</u>
Stand per 31 december	<u><u>117.834</u></u>	<u><u>117.834</u></u>

Vlottende activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
3. Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	135.998	121.911
Af: voorziening dubieuze debiteuren	<u>5.287-</u>	<u>10.160-</u>
	<u><u>130.711</u></u>	<u><u>111.751</u></u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
4. Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Dynamo B.V.	111.461	147.119
Lumens Holding B.V.	<u>109.959</u>	<u>202.313</u>
	<u>221.420</u>	<u>349.432</u>

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
<i>Dynamo B.V.</i>		
Stand per 1 januari	147.119	60.379
Mutaties	<u>35.658-</u>	<u>86.740</u>
	111.461	147.119
Voorziening	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>111.461</u>	<u>147.119</u>

Over de vordering is in 2023 geen rente berekend (2022: 0,00%).

Lumens Holding B.V.

Stand per 1 januari	202.313	198.279
Mutaties	<u>92.354-</u>	<u>4.034</u>
Stand per 31 december	109.959	202.313
Voorziening	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>109.959</u>	<u>202.313</u>

Over de vordering is in 2023 geen rente berekend (2022: 0,00%).

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
5. Te vorderen subsidies		
Te vorderen subsidies	571.390	525.227
Voorziening projecten	<u>218.144-</u>	<u>-127.552</u>
	<u>353.246</u>	<u>397.675</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
6. Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen bedragen	94.198	120.895
Te ontvangen bedragen UWV	115.627	159.543
Vooruitbetaalde bedragen	81.858	77.780
Waarborgsommen	16.334	15.488
Kasvoorschotten	-	150
Fietsenplan	58	1.943
Omzetbelasting	21.187	13.359
	<u>329.262</u>	<u>389.158</u>
7. Liquide middelen		
Bank	3.238.465	3.297.401
Kas	25.050	25.429
Kruisposten	29.394	7.840
	<u>3.292.909</u>	<u>3.330.670</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
8. Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.502.239	1.917.131
Bestemmingsfonds exploitatie Maatschappelijk Vastgoed	81.442-	33.500
Bestemmingsreserve deskundigheidsbevordering	-	-
	<u>1.420.797</u>	<u>1.950.631</u>

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Stand per 1 januari	1.917.131	1.889.128
Resultaatbestemming	<u>-414.892</u>	<u>28.003</u>
Stand per 31 december	<u>1.502.239</u>	<u>1.917.131</u>

Bestemmingsfonds exploitaties Maatschappelijk Vastgoed

Op grond van de geldende subsidievoorwaarden van de gemeente Eindhoven is een bestemmingsfonds exploitaties Maatschappelijk Vastgoed gevormd. Exploitatieoverschotten op de activiteit Maatschappelijk Vastgoed worden toegevoegd aan ddit bestemmingsfonds, eventuele tekorten worden hieraan onttrokken. De maximale omvang van het bestemmingsfonds exploitaties Maatschappelijk Vastgoed is begrensd op maximaal 10% van de totale exploitatiekosten van de activiteit Maatchappelijk Vastgoed.

Het verloop van het bestemmingsfonds exploitatis Maatschappelijk Vastgoed is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Stand per 1 januari	33.500	46.000
Resultaatbestemming	<u>-114.942</u>	<u>-12.500</u>
Stand per 31 december	<u>81.442-</u>	<u>33.500</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024.

Bestemmingsreserve deskundigheidsbevordering

In 2021 was voor de door de COVID-19 pandemie uitgestelde scholingsactiviteiten een bestemmingsreserve gevormd ter grootte van € 145.000. In 2022 is dit bedrag volledig aangewend om de deskundigheid, doorontwikkeling en verbinding weer op het gewenste niveau te krijgen.

Het verloop van de bestemmingsreserve deskundigheidsbevordering is als volgt:

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari	-	145.000
Resultaatbestemming	-	-145.000
Stand per 31 december	-	-

VOORZIENINGEN

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
9. Voorzieningen		
Overige voorzieningen	354.802	308.590
	354.802	308.590

De overige voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Voorziening langdurig zieken	354.802	308.590
	354.802	308.590

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	2023	2022
	€	€
<i>Voorziening langdurig zieken</i>		
Stand per 1 januari	308.590	367.913
Dotatie	298.786	308.590
Vrijval	-	181.928-
Onttrekking	252.574-	185.985-
Stand per 31 december	354.802	308.590

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
10. Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	-
Loonbelasting en premies sociale verzekeringen	960.897	770.126
Pensioenen	174.264	160.530
	<u>1.135.161</u>	<u>930.656</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
11. Vooruitontvangen subsidies		
Vooruitontvangen subsidies	<u>472.531</u>	<u>573.952</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
12. Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld en -dagen	622.705	472.356
Te betalen personeelskosten	354.919	419.960
Nog te ontvangen facturen	45.005	58.715
Vooruitontvangen bedragen	36.868	36.291
Te betalen accountantskosten	12.887	32.250
Overige	7.456	6.724
	<u>1.079.840</u>	<u>1.026.296</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2023

	2023	2022
	€	€
13. Resultaat deelneming		
Lumens Holding B.V.	48.968	-36.093
	<u>48.968</u>	<u>-36.093</u>

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening van Stichting Lumens. De jaarrekening 2023 is door de Raad van Bestuur vastgesteld op 24 maart 2024.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het goedkeuren van de jaarrekening. De jaarrekening 2023 is door de Raad van Toezicht goedgekeurd in de vergadering van 24 maart 2024.

Resultaatbestemming 2023

Na goedkeuring door de Raad van Toezicht is het resultaat over 2023 als volgt verdeeld:

	€
Ottrekking aan de algemene reserve	414.892-
Ottrekking aan bestemmingsfonds exploitatie Maatschappelijk Vastgoed	114.942-
Ottrekking aan bestemmingsreserve deskundigheidsbevordering	-
	<u>529.834-</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 24/03/2024

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De jaarrekening 2023 is door de Raad van Bestuur vastgesteld in de vergadering van 15 maart 2024.

Mevr. J.A.M. Vonk
Raad van Bestuur

De jaarrekening 2023 is door de Raad van Toezicht goedgekeurd in de vergadering van 24 maart 2024.

Dhr. Mr. E.J. Rutters
Voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. Dr. E.A.H.M. Linders
Vice-voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. A.E. Denissen MBA EMFC RC
Lid Raad van Toezicht

Dhr. B.G.J.T.M. Martens
Lid Raad van Toezicht

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

OVERIGE GEGEVENS

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling resultaatbestemming

Er is geen statutaire regeling inzake de resultaatbestemming.

Controleverklaring

De controleverklaring bij de jaarrekening 2023 is opgenomen op de volgende pagina.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **24/03/2024**

Aan de raad van toezicht en de raad van bestuur van Stichting Lumens

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in het jaarrapport 2023 opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Lumens te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarrapport 2023 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lumens op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende *RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven* en de bepalingen van en krachtens de *Wet normering topinkomens (WNT)*.

Daarnaast verklaren wij dat de subsidiegelden zijn besteed conform het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de *Nederlandse controlestandaarden* en de *Regeling Controleprotocol WNT 2023* vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lumens zoals vereist in, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de *Regeling Controleprotocol WNT 2023* hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in *artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT*, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarrapport 2023 opgenomen andere informatie

Het jaarrapport 2023 omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het jaarverslag van de raad van toezicht;
- de overige gegevens;
- overzicht financiële positie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de *Nederlandse Standaard 720*. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de in Nederland geldende *RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven*.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende *RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven* en de *WNT*. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de *Regeling Controleprotocol WNT 2023*, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Dordrecht, 24 maart 2024

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

was getekend,
drs. J.A. Walhout RA